

KWIECIEŃ 4 (116)1998

ISSN 1233-8494

Doradztwo Rolnicze

CENA 60gr

W GRABANOWIE

WESÓLYCH ŚWIĄT

Pastwisko - dobra i tania pasza

Kto dziś chce tanio produkować mleko, powinien szczególnie dbać o pastwiska dla krów, ponieważ zielonka z pastwiska jest najlepszą paszą w aspekcie:

- żywieniowym - ruń pastwiska stanowi źródło pełnowartościowej pod względem pokarmowym paszy. Jej wysoka smakowitość gwarantuje pobranie przez zwierzęta dużej ilości suchej masy. Zielonka o właściwym składzie botanicznym (70 - 80 % traw pastewnych, 15 - 20 % motylkowych i 5 - 10 % ziół) pobierana przez krowy w stadium dojrzałości pastwiskowej zapewnia produkcję ok. 15, a niekiedy 20 l mleka dziennie od krowy bez dodatku paszy treściwej. Jest także najodpowiedniejsza dla przeżuwaczy ze względu na specyfikę ich fizjologii trawienia.
- ekonomicznym - zielonka z pastwiska jest paszą zdecydowanie najtańszą. Wypas obniża o 30 % koszty zielonki koszonej i dowożonej do bezpośredniego skarmiania w oborze. Żywienie pastwiskowe przyczynia się do czterokrotnie mniejszego zużycia pasz treściwych w porównaniu z alkierzowym, co również obniża koszt produkcji mleka.
- organizacyjnym - żywienie pastwiskowe zmniejsza nakłady robocizny na obsługę stada. Eliminuje ono koszty zbioru, transportu paszy do obory oraz jej zadawania. Również niższe są nakłady na usuwanie odchodów.
- zdrowotności zwierząt - wypas na pastwisku zapewnia ruch na świeżym powietrzu, co korzystnie wpływa na zdrowie i kondycję zwierząt. Zmniejsza się podatność na choroby. Brakowanie krów z powodu jałowości, chorób nóg i wymion jest o około 20 % mniejsze niż przy żywieniu alkierzowym.

Należy jednak pamiętać, że wartościową i taną paszę uzyskuje się z pastwisk dobrych, zapewniających ciągłość jej produkcji przez cały okres wegetacji (5 - 6 odpasów) i posiadających mocną oraz zwartą darni. Aby wyrównać powierzchnię, należy wiosną przeprowadzić włókowanie za pomocą włók z obręczy, starych opon lub odwóconych bron. Zabieg włókowania należy wykonać wtedy, gdy nie ma niebezpieczeństwa pozostawiania głębokich kolein na pastwisku. Ostatnim momentem jest wysokość runi na

poziomie 10 cm. Na glebach organicznych i silnie próchnicznych ważne jest stosowanie wałowania. Celem tego zabiegu jest dociśnięcie darni do podłoża umożliwiające podsiąk kapilarny wody do warstwy korzeniowej i regenerację systemów korzeniowych wartościowych gatunków, zwłaszcza traw. Wczesną wiosną na pastwiskach zaniedbanych w okresie jesieni, z nadmiarem starej roślinności, wskazane jest skoszenie zeschniętej runi i jej usunięcie. Należy również pamiętać, że uzyskanie wysokich plonów wysokojakościowej zielonki z pastwiska zapewnia odpowiednie nawożenie. Jego poziom jest uzależniony od zasobności siedliska glebowego w składniki pokarmowe, składu frorystycznego runi oraz wielkości plonów, jakie zamierza się uzyskać. Dobre pastwiska, przy średniej zasobności gleby, zaleca się z reguły zawozić 120 - 180 kg azotu, 70 - 110 kg fosforu, 100 - 140 kg potasu i 40 kg magnezu na 1 ha. Jeżeli nie wykonano nawożenia fosforowego i potasowego jesienią, należy je zastosować w marcu przed rozpoczęciem wegetacji. Wskazane jest dzielenie dawki potasu na 2 - 3 części, którymi należy zasilić kolejne odrosty wiosenne. Całkowitą ilość azotu należy także dzielić na tyle dawek, ile przewiduje się rotacji pastwiskowych. Jednorazowo można zastosować najwyżej 60 kg N/ha. W początkowym okresie wypasu, zwłaszcza dla krów wysokowydajnych, istnieje niebezpieczeństwo zachorowania na hipomagnezemię zwaną ciężką pastwiskową. Powodem tej choroby jest niedobór magnezu w paszy. Interwencyjnie problemu tego można uniknąć poprzez nawożenie magnezem zawartym w nawozach wieloskładnikowych, przed ruszeniem wegetacji. Najtaniej jest dostarczyć magnez podczas okresowego wapnowania. Dodatkowo nawozy te wzbogacają zielonkę w sód decydujący o płodności krów. Ruń jest wówczas chętniej pobierana przez zwierzęta ze względu na jej lepszy smak. Dodatkowym uzupełnieniem składników mineralnych dla zwierząt, w tym magnezu i sodu w formach całkowicie przyswajalnych, jest niezbędna na pastwisku dobra woda do picia, której codzienne zapotrzebowanie dla 1 krowy wynosi ok. 60 litów.

M. Nekreś
ZDR Radzyń Podl.

... i rośliny mają swoje marzenia

„Podobnie jak ludzie,
rośliny także mają
swoje marzenia.

Śni się im
przyjazne SŁOŃCE.
WODA, która ugasi
ich pragnienie.

A przede wszystkim
polickie NAWOZY,
bez których nawet
najlepsza ziemia
nie da dobrego
plonu.

Nie wystarczą im
moje opiekuńcze dłonie”.

ZAKŁADY
CHEMICZNE
POLICE S. A.

Zakłady Chemiczne "Police" S.A., ul. Kuźnicka 1, 72-010 Police, biuro sprzedaży: tel. 0 91 17 43 03, fax 0 91 17 47 72

Nawożenie użytków zielonych

Stan łąk i pastwisk w Polsce jest najczęściej bardzo zły. Na całym świecie użytki zielone są najtańszym źródłem pełnowartościowej paszy. Dobry plon siana z łąki lub zielonki z pastwiska można uzyskać tylko wtedy, gdy stosuje się pełne nawożenie, czyli nawożenie organiczne, a przede wszystkim mineralne. Użytki zielone bardzo dobrze reagują na nawożenie organiczne, stosowane jesienią. Łąki i pastwiska najlepiej nawozić kompostem w dawce 30 t/ha. Ze względu na jego brak w wielu gospodarstwach, konieczne jest stosowanie co kilka lat (4 - 5 lat) bardzo dobrze przefermentowanego obornika w dawce 20-30 t/ha i ewentualnie wygrabienie pozostałości ściółki wczesną wiosną, niszcząc jednocześnie kretowiska.

Wapnowanie zaleca się wykonać jesienią w dawkach według potrzeb wapnowania określanych przez okręgowe stacje chemiczno-rolnicze. Zaleca się dawki: na glebach mineralnych od 0,5 do 3,0 t CaO/ha w formie wapna węglanowego, na glebach organicznych mniej - 1 - 2,5 t CaO/ha. **Wapnowanie wykonuje się tylko wapnem w formie wapna węglanowego.** Pamiętać należy, że 1 t wapna węglanowego zawiera najczęściej 400 - 450 kg CaO, czyli aby zastosować 1,5 t CaO/ha należy zastosować 3-4 t/ha wapna węglanowego. W przypadku niskiej zawartości magnezu w glebie stosować wapno węglanowe magnezowe, np. dolomit, który poprawia nie tylko jakość runi oraz zdrowie i wydajność zwierząt, ale wpływa na zwiększenie udziału roślin motylkowych w runi, nawet pod wpływem nawożenia azotem. Magnez bardzo skutecznie poprawia udział roślin motylkowych w runi. Wapnowanie zaleca się wykonywać jesienią, ale nie w roku, kiedy stosuje się nawozy organiczne.

Potrzeby pokarmowe runi łąkowej i pastwiskowej są bardzo duże. Z plonem 1 tony siana lub 5 ton zielonej masy pobierane jest 23 kg azotu (N), 7 kg fosforu (P₂O₅), 25 kg potasu (K₂O) i 2 kg magnezu (Mg), czyli z plonem 8 t siana z ha pobierane jest 184 kg azotu, 56 kg fosforu, 200 kg potasu i 16 kg magnezu. Takie same ilości pobrane są z 40 t z ha zielonki z pastwiska. Na podstawie współczynników zawartych w niżej przedstawionej tabeli 1 można wyliczyć potrzeby nawozowe użytków zielonych.

Tabela 1

Współczynniki do przeliczania ilości składników pobieranych z plonem traw z użytków zielonych na dawki fosforu i potasu

	Klasa zasobności gleby				bardzo wysoka
	bardzo mała	mała	średnia	wysoka	
Fosfor	3,0	2,3	1,5	1,0	nie nawozić
Potas	1,5	1,3	1,0	0,8	nie nawozić

W zależności od ilości pokosów (łąki 2 - i 3 - kośne) oraz od warunków wodnych i pogodowych plon siana jest różny. Dobra łąka 2 - kośna może plonować na poziomie 8 t siana z ha, 3 - kośna na poziomie 10 ton z ha.

Na glebie np. o średniej zasobności w fosfor i potas i przewidywanym plonie 8 ton siana należy stosować: po 23 kg azotu na każdą przewidywaną 1 t siana $x 8 t = 184 \text{ kg/ha}$ azotu, pamiętając że 30-80 kg azotu mogą rośliny pobrać z rozkładającej się darni. W lata o niskich opadach, na pielęgnowanych i dobrze nawożonych użytkach zielonych ilość azotu udostępnianego roślinom z gleby jest większa, dlatego poziom nawożenia azotem zależy od wielu czynników. Plon 8 t siana wymaga stosowania **100 - 150 kg/ha azotu**. Dawkę azotu na łąki o dwukośnym użytkowaniu należy podzielić następująco: 60 % wiosną i 40 % po pierwszym pokosie lub 50 % wiosną, 30 % po pierwszym i 20 % po drugim pokosie przy trójkośnym użytkowaniu. Nawożenie fosforem i potasem w dawce: 8 t siana $x 7 \text{ kg fosforu}$ na każdą 1 t = 56 kg $x \text{wsp. (tab. 1)} = \mathbf{84 \text{ kg/ha fosforu}}$ i 8 t $x 25 \text{ kg potasu} = 200 \text{ kg} x \text{wsp. 1,0} = \mathbf{200 \text{ kg/ha potasu}}$. Całą dawkę fosforu stosować wiosną, dawkę potasu powyżej 120 kg/ha należy dzielić pod 1 i 2 pokos, stosując co najmniej 60 % dawki wiosną. Tak więc stosując powyżej 120 kg/ha należy dzielić pod 1 i 2 pokos, stosując co najmniej 60 % dawki wiosną. Tak więc stosując wczesną wiosną nawozy wieloskładnikowe, po pierwszym pokosie można stosować dodatkowo sól potasową.

Na glebach bardzo zasobnych w fosfor i potas można przez kilka lat (3 - 4 lata) nie stosować nawozów fosforowych i potasowych, ale po tym okresie należy zbadać zasobność gleby.

Nawożenie pastwiska.

Na glebie np. o średniej zasobności w fosfor i potas, przy 5 - 6 wypasach (plon 35 - 40 t zielonki z ha) należy stosować podobnie jak na łąki ilości fosforu i mniej o 40 - 50 kg potasu, czyli **84 kg/ha fosforu i 150 kg/ha potasu; azotu do 180 kg/ha. Nawóz potasowy winien być stosowany w dwóch terminach, to znaczy wiosną - tak jak na łąkach w postaci nawozów wieloskładnikowych, a po 1 lub 2 wypasie zastosować sól potasową. Dawka azotu winna być podzielona pod**

wypasy następująco: przy 5 wypasach - dawka 180 kg/ha; 70 kg wiosną, 50 kg po pierwszym wypasie, po 30 kg po drugim i trzecim wypasie, a po czwartym wypasie z reguły nie stosować. W przypadku 6 wypasów zastosować dodatkowo 30 kg/ha azotu po czwartym wypasie. Nie stosować azotu jesienią pod ostatni wypas.

Znając potrzeby pokarmowe runi, współczynniki z tab. 1, poziom plonu i zasobność gleby można precyzyjnie wyliczyć potrzeby nawożenia runi łąkowej i pastwiskowej dla każdego warunków. Aby każdorazowo nie dokonywać takich obliczeń przedstawiono w tabeli 2 zalecane dawki najczęściej efektywnych w nawożeniu użytków zielonych nawozów.

Tabela 2

Zalecane dawki nawozów wieloskładnikowych * do stosowania wczesną wiosną na użytki zielone w kg/ha na każde 2 t siana lub 10 t zielonki

	Klasa zasobności gleby	
bardzo mała i mała	średnia ¹	wysoka i bardzo wysoka
160 kg Polifoski 6 + 25 kg K ²	100 kg Polifoski 6 + 30 kg K	70 kg Polifoski 6 + 30 kg K
lub 200 kg Polimagu 305 + 25 kg K	lub 125 kg Polimagu 305 + 30 kg K	lub 90 kg Polimagu 305 + 30 kg K
lub 130 kg Polifoski 8 + 50 kg K	lub 80 kg Polifoski 8 + 50 kg K	lub 60 kg Polifoski 8 + 40 kg K
lub 170 kg Polimagu 306 + 50 kg K	lub 100 kg Polimagu 306 + 50 kg K	lub 70 kg Polimagu 306 + 40 kg K
lub 270 kg Polifoski 12 + 50 kg K	lub 170 kg Polifoski 12 + 50 kg K	lub 115 kg Polifoski 12 + 40 kg K
lub 250 kg Polifoski 13 + 20 kg K	lub 150 kg Polifoski 13 + 30 kg K	lub 110 kg Polifoski 13 + 30 kg K
lub 210 Polifoski 15+Mg+50 kg K	lub 130kg Polifoski 15+Mg+50 kg K	100 kg Polifoski 15+Mg+40 kg K
lub 210 Polimagu 315 + 50 kg K	lub 130 kg Polimagu 315 + 50 kg K	100 kg Polimagu 315 + 40 kg K
lub 60 kg Polimapu + 100 kg K	lub 38 kg Polimapu + 80 kg K	lub 27 kg Polimapu + 70 kg K
lub 65 kg Polidapu + 100 kg K	lub 40 kg Polidapu + 80 kg K	lub 30 kg Polidapu + 70 kg K

* w zależności od przewidywanego plonu i np. łąka na glebie średnio zasobnej i plonie 6 t siana wymaga nawożenia po 100 kg Polifoski 6 i 30 kg soli potasowej na każde 2 tony przewidywanego plonu siana (odczyt z tabeli 2), czyli 300 kg/ha Polifoski 6 i 90 kg/ha soli potasowej;

1 - jeżeli nie jest znana zasobność gleby zaleca się dawki w wysokości jak dla gleby średnio zasobnej, do czasu wykonania analizy gleby;

2 - kg/ha soli potasowej 58-60 %.

Pod drugi lub trzeci pokos stosować tylko azot. Jeżeli plon jest wysoki i dawka potasu przekracza 120 kg/ha, wówczas do 120 kg potasu stosować wiosną, a pozostałą część po I - szym pokosie. Gdy po I - szym pokosie użytek wykorzystywany jest jako pastwisko to nie stosować pozostałej części potasu.

Azot stosować wiosną, dodając do nawozu wieloskładnikowego i soli potasowej, saletrę amonową lub saletrzak lub mocznik (na glebach podmokłych, zimnych nie stosować mocznika wczesną wiosną). Pod drugi i następne pokosy stosować mocznik, saletrę amonową lub saletrzak. Nie zaleca się stosowania siarczanu amonowego. Unikać stosowanie saletry wapniowej, głównie na pastwiskach, gdyż sprzyja ona gromadzeniu się w runi azotanów. Azotany są bardzo szkodliwe dla zwierząt, a przedostając się łatwo do mleka - stanowią zagrożenie dla zdrowia człowieka.

Użytki zielone można szybko zasilić azotem, magnezem i mikroelementami, stosując dokarmianie dolistne. Opryski można wykonywać wczesną wiosną oraz po każdym pokosie lub wypasieniu. Łąki opryskuje się 8 - 10 dni po skoszeniu, a pastwisko 5 - 6 dni po wypasieniu. Należy stosować 300 - 400 l/ha cieczy o zawartości 15 % mocznika (15 kg mocznika w 100l) i 5 % siedmiowodnego lub 3 % jednowodnego siarczanu magnezowego i nawóz mikroelementowy. Stosując 400 l cieczy wprowadza się około 28 kg/ha azotu (4 x 15 kg mocznika), czyli dawkę wystarczającą do rozwoju trawy drugiego i dalszych pokosów lub wypasów. Wczesną wiosną należy stosować co najmniej 60 kg/ha azotu, dogłębowo, w formie stałej. Na dobrze utrzymanych i eksploatowanych użytkach zielonych, stosując prawidłowe nawożenie uzyskuje się bardzo wysoką efektywność nawożenia mineralnego wynoszącą: 20 - 50 kg siana na 1 kg azotu, 25 - 40 kg siana na 1 kg fosforu i 15 - 30 kg siana na 1 kg potasu. Biorąc pod uwagę nie tylko wzrost plonu, ale także poprawę jego wartości biologicznej decyzja odnośnie prawidłowego nawożenia użytków zielonych należy do rolnika.

dr inż. Adam Grześkowiak

Biuro Strategii Marketingowej

Zakłady Chemiczne " POLICE " S.A.

Działalność grupowa producentów trzody chlewnej

Marketingowe grupy producentów trzody chlewnej w województwie białkopodlaskim istnieją już od 1996 roku. Jako pierwsze rejestrację w sądzie uzyskało Zrzeszenie Producentów Trzody Chlewnej "ROL-MIEŚ" w Łosicach. Później, w przeciągu zaledwie kilku miesięcy, powstały kolejne cztery grupy. Dziś, po ponad rocznej działalności mają już pewne osiągnięcia, wypracowane metody wspólnego działania i plany na przyszłość. W okresie zbliżającej się integracji z krajami Unii Europejskiej wspólne działania producentów różnych branż produkcji rolniczej stają się koniecznością. Pozwolą one łatwiej przystosować się do wymogów stawianych poszczególnym produktom w krajach Unii. Jednocześnie wcześniejsze istnienie grupy stwarza szansę na osiągnięcie wysokiej jakości produkcji, obniżenie jej kosztów, a tym samym szersze możliwości zaistnienia na rynku już po integracji. Pierwszym zadaniem, jakie postawiły przed sobą grupy producenckie, były działania zmierzające do zwiększenia zawartości mięsa w tuszy produkowanych tuczników. Zadanie to nabiera szczególnej ważności dlatego, że w przyszłości grupy producenckie zamierzają negocjować ceny zbytu na swoje produkty, muszą więc produkować dobrze i tanio. Ponieważ połowę sukcesu w produkcji tuczników o wysokiej mięsności stanowi wartość genetyczna stada, i co za tym idzie, prawidłowe wykorzystanie dobrych genetycznie ras w krzyżowaniu towarowym, grupy producenckie wiele uwagi poświęciły temu zagadnieniu. W roku ubiegłym większość zrzeszonych producentów dokonała remontu stada loszkami hodowlanymi pochodzącymi z chlewni zarodowych. Coraz liczniej istniejące na punktach kopulacyjnych knury ras i linii ojcowskich (Pietrain, Hampshire, Duroc, mieszańce Hampshire i Duroc z Pietrain, linii 990 i 890) oraz dobrze rozwinięta inseminacja, umożliwiają

zastosowanie właściwego modelu krzyżowania towarowego. Aby możliwości genetyczne materiału z takiego krzyżowania zostały w pełni uzewnętrznione, konieczne jest także dobrze zbilansowane żywienie paszami o odpowiednim poziomie składników pokarmowych i wysokiej jakości. Większość grup producenckich w tej chwili zaopatruje się w pasze w wybranych przez siebie firmach. Koncentraty czy inne komponenty wysokobiałkowe do sporządzania mieszanek we własnym gospodarstwie są dostarczane terminowo i po niższych od detalicznych cenach. Niektóre, dłużej współpracujące grupy mają również wydłużone terminy płatności. Niższe koszty pasz zwiększają opłacalność produkcji, a dobra ich jakość wpływa na wyższe odkładanie mięsa w tuszy tuczników. Dobrym działaniem grupy sprzyjają częste spotkania, na których producenci mogą wymienić spostrzeżenia i ustalić plan działania na najbliższą przyszłość. Niektóre grupy spotykają się regularnie w określonym dniu miesiąca o stałej godzinie, inne organizują zebrania gdy zaistnieje taka potrzeba. Częste kontakty członków grupy to nie tylko lepsza działalność, ale także możliwość przeanalizowania sytuacji poszczególnych gospodarstw wchodzących w skład grupy. Chcąc ułatwić kontakty między grupami producentów trzody chlewnej, ODR w Grabanowie organizuje spotkania członków wszystkich grup marketingowych, na których stara się zaprezentować najnowsze osiągnięcia technologiczne w produkcji oraz znaleźć rozwiązania problemów występujących obecnie lub mogących wystąpić w przyszłości. Spotkania takie stają się okazją do wymiany poglądów dotyczących wspólnej działalności i doświadczeń poszczególnych grup producenckich.

Cz. Mirczewska

WYBÓR ODMIANY JABŁONI DO NASADZEŃ TOWAROWYCH

Odmiana jest wyjątkowo ważnym czynnikiem produkcji sadowniczej. Odpowiednio, trafny wybór odmian do sadu decyduje o osiągnięciu korzystnego efektu produkcyjnego i finansowego. Wybierając odmianę do uprawy trzeba przede wszystkim kierować się potrzebami rynku. Przy podejmowaniu decyzji należy starać się wybrać takie odmiany, które w naszych warunkach będą miały możliwie dużo zalet i jak najmniej istotnych wad. Według producenta dobra odmiana to taka, która jest łatwa i tania w uprawie, plonuje corocznie i obficie a owoce można sprzedać po atrakcyjnej cenie.

Liczba odmian w sadzie powinna zależeć od sposobu sprzedaży (sprzedaż hurtowa, detaliczna, eksport). Nie powinniśmy jednak nastawiać się na dużą liczbę odmian i preferować odmiany już dobrze znane i poszukiwane

przez konsumentów. Pożądaną cechą owoców przeznaczonych dla dużych sieci jest możliwie długie zachowanie świeżości w obrocie (warunki mniej korzystne niż w chłodni) i sprzedaż przez możliwie długi okres czasu.

W Polsce dominują w produkcji odmiany: Idared (26,6 %), McIntosh, Cortland, Jonathan i Lobo. W ostatnich latach założono dość dużo nowych nasadzeń z udziałem Jonagolda, Glostera, Elstara, jednak produkcja owoców tych odmian jest jeszcze mało znacząca. W krajach Unii dominuje wyraźnie odmiana Golden Delicious (36%) a następnie Red Delicious (10,8%), Jonagold (9,9%) i Granny Smith (5,1%). Powstaje pytanie czy nasi producenci powinni uprawiać odmiany preferowane w Unii? Nie ma wątpliwości w przypadku odmian, które przystosowane są do naszych warunków klimatyczno-glebowych

i cieszą się dużym uznaniem na rynku. Musimy jednak wiedzieć, że nasze możliwości eksportowe do krajów Europy Zachodniej są ograniczone. Największym w tej chwili rynkiem zbytu jest rynek wewnętrzny i w bardzo ograniczonej ilości rynek wschodni.

Wybór odmiany do nasadzeń jest trudny. E. Makosz dzieli proponowane odmiany w zależności od klimatu na dwie grupy podstawowe i uzupełniające.

Tabela 1. Odmiany jabłoni polecane dla różnych rejonów klimatycznych Polski (Makosz 1995 r.)

Odmiany	Rejon klimatyczny		
	ciepły	umiarkowany	chłodny
Podstawowe	Jonagold i sporty Elster i sporty Golden Del i sporty Szampion Idared	Jonagold i sporty Szampion Idared Lobo Gloster	Szampion Lobo Idared Jonagold i sporty Gloster
Uzupełniające	Elise Gala Fiesta Arlet	Fiesta Pinova	Cortland Summerred Ligol

Czynczyk i Kruczyńska (1995 r.) określając przydatność odmian jabłoni do zakładania sadów towarowych dokonują podziału na 4 grupy:

Grupa I: Odmiany podstawowe, najmniej zawodne, zalecane do towarowej uprawy: Idared, Jonagold i czerwone sporty, Lobo, Cortland i czerwone sporty, Gloster, Szampion.

Grupa II: Odmiany zalecane do uprawy lokalnej w ograniczonej ilości, wymagające bardziej sprzyjających warunków klimatyczno-glebowych oraz wysokiego poziomu pielęgnacji: Elstar i czerwone sporty, Gala i czerwone mutanty, Golden Delicious, Red Boskoop, Melrose, Freedom, Jester, Katja, Geneva Early, Fireside Red, Honeygold, James Grieve, Delikates, Paulared, Jersey mac, Lired, Starkimson, Delicious, Empire, Lodel, Ligol.

Grupa III: Odmiany zalecane do uprawy w warunkach mniej sprzyjających (rejonów chłodniejszych i tereny niżej położone w stosunku do okolic), Alwa, Delikates, Paulared, Lodel, Fireside Red, Honeygold, Lobo, Cortland, Gloster, Katja, Jester, Freedom.

Grupa IV: Nowe odmiany nie przebadane dostatecznie: Arlet, Redkroft, Pigloma, Braeburn, Fuji, Granny Smith.

Na podst. pracy prof. dr hab. Mikołaja Ugolika
wygłoszonej na V Spotkaniach Sadowniczych
Sandomierz' 96

oprac. E. Kacprzak-Piwońska

Uprawa mieszanek strączkowo-zbożowych i ich wykorzystanie w żywieniu bydła. (GPS lub WPS)

Mieszanek strączkowo-zbożowych skoszonych i zakiszonych w fazie dojrzałości ziarna mlecznej lub mleczno-woskowej stanowią wysokowartościową paszę dla bydła. Niskie potrzeby nawozowe oraz zbieżność stosowania herbicydów skłaniają do uznania tych upraw za przyjazne rolnictwu ekologicznemu. Na podstawie uzyskanych wyników przez Zakład Doświadczalny Instytutu Zootechniki celowe jest wykorzystanie takich pasz przez producentów mleka i żywca wołowego. Mieszanek grochu siewnego z pszenicą jarą lub owsem mają krótki okres wegetacji od wschodów do zbioru (90-120 dni). Do uprawy najlepsze są gleby klasy III-IV zasobne w wapń i dobrze utrzymujące wilgoć. Jeżeli pH jest niższe niż 5,5 należy wykonać wapnowanie. Nawozy fosforowo-potasowe wnosi się przed siewem w ilości około 60-100 kg P₂O₅/ha i około 100-160 kg K₂O/ha. Dawki nawozów azotowych wynoszą od 30-40 kg N/ha w postaci saletrazaku lub saletry amonowej stosując przed siewem wiośną. Nasiona grochu i zbóż należy zaprawiać preparatami grzybobójczymi. Nasiona można siać na krzyż najpierw groch na głębokość 6-8 cm w rozstawie 15 cm a następnie zboże jare na głębokość 3-4 cm w tej samej rozstawie. Siew mieszanek powinien być przeprowadzony do 15 kwietnia. Zaleca się następujące odmiany grochu pastewnego: Mige, Kama, Eroika, Albatros, Vatra. Ilość

grochu w mieszance strączkowo - zbożowej powinna wynosić wagowo od 40 % do 60 % w porównaniu z siewem czystym, pozostałą część będą stanowić zboża. Przykładowe ilości wysiewu grochu w mieszance ze zbożem jarym powinny wynosić : grochu 70-120 kg /ha w zależności od masy tysiąca nasion (MTN) a zboża jarego w przypadku pszenicy jarej od 120-140 kg/ha natomiast owsa od 85-110 kg/ha.

Okres skarmiania zielonki z mieszanek strączkowo-zbożowych jest krótki i wynosi około 2 tygodni ze względu na szybki wzrost i malejącą wartość pokarmową roślin grochu i zbóż. Racjonalnym wykorzystaniem mieszanek w żywieniu bydła jest sporządzanie z nich kiszonek. Optymalny termin zbioru mieszanek na kiszonki przypada w okresie od fazy płaskiego strąka do mleczno-woskowej dojrzałości nasion grochu. Po tym okresie liście grochu zasychają, a łodygi zbóż drewnieją. Zielonkę można zbierać sieczkarniami lub przyczepami wyposażonymi w noże tnące. Długość sieczki powinna wynosić 4-8 cm.

A. Strącicka

WYTWÓRNIA PASZ I KONCENTRATÓW

w Kopytniku

TEL./ FAX 341-84-26
TEL. DOM. 341-84-15

PRODUKCJA I SPRZEDAŻ

- PASZ I KONCENTRATÓW GRANULOWANYCH i SYPKICH DLA :

BYDŁA ● TRZODY CHLEWNEJ ● DROBIU

- NAWOZÓW MINERALNYCH

**W ILOŚCIACH HURTOWYCH
DO 100 KM TRANSPORT GRATIS**

Uprawa kukurydzy na kiszonkę

Znaczenie kukurydzy jako doskonałej paszy dla bydła nie zmniejsza się pomimo zmian w technologii żywienia zwierząt gospodarskich. Jej główne atuty to:

- wysoki plon jednostek owsianych
- wszechstronność użytkowania
- możliwość całkowitej mechanizacji uprawy i zbioru oraz łatwość zakiszania.

W województwie białskopodlaskim można uprawiać kukurydzę na kiszonkę praktycznie wszystkie odmiany, a kukurydzę na ziarno i CCM tylko odmiany wczesne o liczbie FAO do 220. Największe znaczenie ma uprawa kukurydzy na kiszonkę z całych roślin, gdyż uprawa na pozostałe kierunki użytkowania jest dość zawodna w latach chłodnych. Głównym ograniczeniem uprawy kukurydzy jest brak oraz wysoka cena maszyn do zbioru. Rozpoczynając uprawę kukurydzy na kiszonkę musimy zakupić odpowiednią maszynę zbierającą lub przynajmniej zapewnić możliwość wynajmu takiej maszyny w odpowiednim czasie. Poniżej podaję kilka wskazówek pomocnych w uprawie tej rośliny.

* Kukurydzę powinno się siać w plonie głównym po okopowych na oborniku, po roślinach strączkowych i motylkowych, po mieszkankach zbóż ze strączkowymi, po zbożach, a nawet kilka lat po sobie. Przy zachowaniu racjonalnej uprawy, odpowiedniego nawożenia i pielęgnacji w latach o wyższej ilości opadów kukurydza może być uprawiana nawet na glebach lżejszych tzn. IVb i V klasy.

* Mimo stwierdzenia, że każda odmiana może być uprawiana na kiszonkę nie oznacza to, że nie ma między nimi różnic. Dobór odpowiedniej odmiany dostosowanej do

naszych warunków klimatyczno-glebowych jest podstawą uprawy kukurydzy na kiszonkę. Polecane odmiany to: (odmiany polskie) Koka, Duet, Buran, De-ka, Hermes, (odmiany zagraniczne) Antiope, Sławis, Botanis, Energy, Gre-ta, Gila, Aladin, Legat, Sonia, Celia, Macha.

* Uprawa roli jest podobna jak pod zboża jare, lecz nawożenie jest inne. Kukurydza jest wdzięczna za obornik lub inny nawóz organiczny (gnojowica wiosną tylko do 30 tys. l/ha). Nawożenie mineralne jest dość wysokie i wynosi: fosfor - 80-100 kg/ha, potas - 100-160 kg/ha, azot - 120-160 kg/ha. (Podane dawki są w czystym składniku). Niższe dawki nawozów mineral-

nych stosować na polach gdzie spodziewamy się niższych plonów.

* Siew wykonać w okresie kwitnienia mniszka lekarskiego, które przypada 25 kwietnia - 10 maja. Zalecana obsada to 10-12 szt. na metrze kwadratowym co oznacza wysianie ok. 35 kg nasion na ha. Głębokość siewu 5-8 cm. Szerokość międzyrzędzi zależy od użytej maszyny do zbioru. Nasiona zakupione w punktach nasiennych są już zaprawione zaprawami grzybowymi. W celu odstraszenia ptaków z zasiewów nasiona zaprawić zaprawą Ha Te Zaprawa , Mesuroł 500 FS w dawkach podanych na opakowaniu.

* Pielęgnacja plantacji jest ważnym czynnikiem uzyskania dobrych plonów kukurydzy ze względu na dużą podatność na zachwaszczenie. Odchwaszczanie mechaniczne nie jest skuteczne, dlatego polecam stosowanie herbicydów takich jak: Azoprim, Afalon , Azotop, Linuron, Harmony, Bladex, Dual, Lasso, Stomp, Titus w terminach i dawkach podanych na opakowaniach.

* Zbiór kukurydzy na kiszonkę przeprowadzić w stadium dojrzałości woskowej, gdyż wtedy kukurydza odznacza się najwyższą koncentracją energii i suchej masy, a kiszzenie przebiega prawidłowo. Stadium te poznaje się po tym, że paznokiec z trudnością zagłębia się w nasieniu. Przy zbiorze należy dążyć do uzyskania siewki o długości 0,5 cm. Taka siewka zapewnia:

- prawie każde nasiono jest "tracone" przez noże tnące co pozwala na trawienie nasion w przewodzie pokarmowym,
- większą możliwość ugniecenia co zwiększa ciężar objętościowy i zmniejsza intensywność oddychania,

- zwiększa ilość kwasu mlekowego, a zmniejsza kwasu masłowego, a przez to szybko obniża pH do żądanego poziomu.

* Kiszzenie kukurydzy przeprowadzić w silosie przejazdowym, który umożliwi dobre ugniecenie zebranej masy. Czas napełnienia silosu powinien być jak najkrótszy (2-3 dni). Po napełnieniu silosu i starannym ugnieceniu zielonki należy zakiszaną masę okryć folią, aby odciąć dostęp powietrza i ochronić przed wodą deszczową. Folię

dokładnie przycisnąć ok. 10cm warstwą ziemi równomiernie rozrzuconą.

* Kiszonka nadaje się do skarmiania po 6-8 tygodniach. Powinna się charakteryzować: silnym, aromatycznym, owocowym lub podobnym do kwasu chlebowego zapachem, strukturalnym wyglądem tzn. wyraźnie widoczne poszczególne części roślin, barwa zielona przechodząca w lekko oliwkową, pH kiszonki 4-4,5

opracował: A. Matuszewski

Mieszanie nawozów mineralnych

Stosowanie nawozów mineralnych w mieszaninach powoduje obniżenie kosztów produkcji roślinnej oraz oszczędności pracy rolnika.

Do mieszanek nawozowych należy dobrać komponenty, które mają taką samą lub podobną postać krystaliczną.

Nie można mieszać nawozów drobnokrystalicznych lub pylistych z nawozami granulowanymi lub grubokrystalicznymi. Spośród nawozów drobnokrystalicznych takich jak siarczan amonu i fosforan jednoamonowy nie mogą być mieszane z nawozami wapniowo-magnezowymi. W wyniku reakcji chemicznych następuje rozkład siarczanu lub fosforanu amonowego, który prowadzi do strat azotu w postaci amoniaku.

Z nawozami wapniowymi lub wapniowo-magnezowymi nie należy także mieszać superfosfatu, fosforanu amonowego oraz polifoski. Zawarty w tych nawozach łatwo roz-

puszczalny i dobrze przyswajalny fosfor, jest wtedy dla roślin mało dostępny.

Możliwości mieszania nawozów ogranicza ich higroskopijność tzn. zdolność do pochłaniania wilgoci z otoczenia. Bardzo higroskopijna jest saletra amonowa oraz saletrzak. Do mniej higroskopijnych należy mocznik, siarczan amonowy polifoska i sól potasowa.

Nawozów higroskopijnych nie należy mieszać z nawozami, które zawierają już pewną ilość wilgoci. Mieszanki nawozów sporządzone z takich komponentów są początkowo lepkie i maziste, a po wyschnięciu zbrylają się.

Rejonowe Zespoły Doradztwa Rolniczego dysponują tabelami mieszania nawozów mineralnych i tam należy się zgłaszać po dokładniejsze informacje.

Opracowała: Zofia Kozysa
ZDR Wisznice

Czym nawozić oziminy ?

Nawożenie zbóż ozimych azotem jest szczególnie ważne z uwagi na silny wpływ tego składnika na plon. Poziom nawożenia powinno się ustalać zależnie od gleby, przedplonu, gatunku zboża i właściwości odmiany. Przy stosowaniu dawek azotu do 50 kg N na 1 ha nie zachodzi konieczność ich dzielenia na części, należy je w całości wysiać w okresie wiosennym przed ruszeniem vegetacji. Wyższe dawki azotu (od 60 do 120 kg N na 1 ha) należy stosować w dwu dawkach, wysiewając pierwszą z nich w okresie przedwiośnia, a drugą w zależności od przebiegu pogody, w fazie pełni strzelania w źdźbło lub od końca strzelania w źdźbło do początku kłoszenia. Najwcześniej pierwszą dawkę nawożenia azotem należy stosować na plantacjach, gdzie rośliny są osłabione z powodu niekorzystnego układu warunków klimatycznych lub opóźnionego terminu siewu, oraz tam gdzie ozimina została uszkodzona w okresie zimy. Przy bardzo bujnym wzroście roślin jeżeli nie przewidujemy stosowania anty-

wylegacza, należy zrezygnować z drugiej dawki azotu. Podział dawki azotu zapewnia nie tylko wyższą efektywność jej działania, ale umożliwia także bardziej precyzyjne dostosowanie poziomu nawożenia do przebiegu pogody w danym roku.

Na koszt nawożenia oprócz wysokości dawki decydujący wpływ ma cena 1 kg czystego składnika. W poszczególnych asortymentach nawozów azotowych, które przy obecnych cenach przedstawia się następująco:

Mocznik	50 zł/q	1kg N = 1,09 zł
Saletra amonowa	40 zł/q	1kg N = 1,18 zł
Saletrzak	38 zł/q	1kg N = 1,36 zł
Salmag	39 zł/q	1kg N = 1,42 zł
Płynny nawóz RSM	34 zł/q	1kg N = 1,06 zł

Samczuk Kazimierz
ZDR Wisznice

NOTOWANIA Z TARGÓW I JARMARKÓW

SPORZĄDZONE PRZEZ OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
w GRABANOWIE

(Ceny w zł za jednostkę)

Wyszczególnienie	J.M.	Wisznice	Parczew	Łosice	Piszczac	Radzyń Podlaski	Biała Podlaska	Międzyrzec Podlaski
		23.03.1998 poniedziałek	24.03.1998 wtorek	25.03.1998 środa	25.03.1998 środa	25.03.1998 środa	26.03.1998 czwartek	26.03.1998 czwartek
pszenica	q	47-48	-	50	45	53	48-50	53
pszenżyto	q	-	-	-	40	-	40	38-40
żyto	q	-	34	32-33	30	-	35-36	33
owies	q	28-29	-	29-30	25	30	30	30
jęczmień	q	39-40	-	43-45	39-40	42	43	42
mieszanka zbożowa	q	32-33	-	39-40	38	-	35	-
ziemniaki	q	-	-	-	25-30	-	30	30
prosięta 10-15kg	para	180-200	200	200-250	-	200-220	220-250	200-220
prosięta pow. 15 kg	para	210-220	210-230	240-270	-	230-240	-	230-240
krowa	szt.	-	-	1400-1600	-	-	-	-
króliki	kg	-	3.20	-	-	-	-	-
jaja	szt.	0.31	0.28-0.34	0.25-0.35	-	0.27-0.33	0.25-0.32	0.27-0.33
jabłka	kg	0.60-1.20	0.60-1.20	0.60-1.50	0.80-1.40	0.60-1.40	0.50-1.50	0.60-1.40
gruszki	kg	-	-	-	2.00	-	6.00	-
cebula	kg	2.40-2.50	2.40-2.50	2.40-2.80	-	2.20-2.50	2.50-2.80	2.40-2.50
cebula dymka	kg	-	6.00-9.00	7.00-10.00	-	6.00-8.00	-	6.00-8.00
czosnek	główka	-	0.50-0.60	0.60-0.80	-	-	-	-
czosnek	kg	6.00-6.50	-	-	-	-	-	-
kapusta kiszona	kg	-	-	-	-	-	1.50	2.00
kapusta czerwona	kg	-	1.20	-	-	1.00	-	1.00
kapusta	kg	0.80	0.60-0.80	-	-	0.80	-	0.80
marchew	kg	0.70-0.80	0.40-0.80	1.00	1.00	0.60-0.80	1.00	0.60-0.80
buraki	kg	1.00	1.00	0.60-1.00	1.00	0.80	1.20	0.80
pory	kg	-	2.50-3.50	3.50-4.00	-	2.40	3.00	3.00
selery	kg	-	2.00	2.00-2.40	-	-	3.00	2.50
pietruszka	kg	1.50-2.00	1.50-2.00	2.00-2.50	-	1.70-2.00	2.50	2.00-2.50
ogórki kiszone	kg	-	-	-	-	-	2.00	-
ogórki zielone	kg	-	-	-	-	5.00-6.00	6.50	-
pomidory	kg	-	-	-	-	-	7.00	-
sałata	szt.	-	-	-	-	-	1.50-2.00	-
papryka	kg	-	-	-	-	-	11.00	-
pieczarki	kg	-	3.40-4.50	5.00	-	-	4.00-5.00	4.00
mak	kg	-	-	10-11.00	-	-	-	-
miód	kg	-	-	-	12.00	-	-	-
soczewica	kg	4.00	-	-	-	-	-	-
orzechy włoskie	kg	-	-	4.00	-	-	-	-
pestka dyni	kg	5.00-5.50	-	-	-	-	-	-
ziemniaki	kg	-	0.60	-	-	-	0.50-0.60	-

Wisznice :	zboża	-	podaż	duża	popyt	mały
	prosięta	-	podaż	duża	popyt	średni
Parczew:	zboża	-	podaż	mała	popyt	brak
	prosięta	-	podaż	duża	popyt	duży
Piszczac:	zboża	-	podaż	duża	popyt	średni
Radzyń P.:	zboża	-	podaż	mała	popyt	mały
	prosięta	-	podaż	mała	popyt	mały
Łosice :	zboża	-	podaż	średnia	popyt	średni
	prosięta	-	podaż	średnia	popyt	średni
Biała Podlaska:	zboża	-	podaż	duża	popyt	średni
	prosięta	-	podaż	mała	popyt	mały
Międzyrzec Podlaski:	zboża	-	podaż	średnia	popyt	średni
	prosięta	-	podaż	średnia	popyt	średni

Ogłoszenia

Tel. 345 0237

Sprzedam: przyczepę samobierającą, dmuchawę pionową z silnikiem 7,5 kW. Stan dobry

Eugeniusz Wróblewski zam. Jasionka I -nr 51, 21-200 Parczew. tel. (083) 345 15 03

Sprzedam: Zetor 5211. Stan bardzo dobry

BIULETYN BIAŁSKOPODLASKIEJ IZBY ROLNICZEJ

Miesięcznik Białkopodlaskiej Izby Rolniczej

CENTRUM NARODOWE MŁODYCH ROLNIKÓW

25 lutego br. W Białej Podlaskiej powstała wojewódzka struktura Związku Zawodowego Centrum Młodych Rolników (ZW CNMR). Podczas wojewódzkiego zjazdu wybrano władze związku, na których czele stanął Pan Mariusz Gołacki z Parczewa, będący jednocześnie Delegatem BIR. Jak czytamy w statucie nowej organizacji, główne zadania jakie stawia przed sobą ZW CNMR to:

- dążenie do pełnego zintegrowania polskiego rolnictwa z rolnictwem Wspólnoty Europejskiej i jego wspólnym rynkiem,
- działanie na rzecz reformy kształtującej ustrój rolny oparty na chłopskiej własności rolnej i rodzinnym gospodarstwie rolnym,
- obrona interesów rolników wszelkimi prawnie dozwolonymi środkami,
- działanie zmierzające do stworzenia systemu kredytowania rolnictwa, który będzie preferował rodzinne i ulepszane gospodarstwa rolne oraz gospodarstwa młodych rolników,
- dążenie do stworzenia ratalnego systemu sprzedaży gruntów rolnych lub ich długoletnich dzierżaw,
- zapewnienie opłacalności produkcji rolnej w rodzinnych gospodarstwach rolnych i innych jednostkach gospodarczych mieszczących się w ustroju rolnym wspólnotowej polityki rolnej,
- przywrócenie wymogu kwalifikacji zawodowych, rolniczych do prowadzenia gospodarstwa rolnego.

Członkiem związku może zostać pełnoletni, w wieku do 40 lat, obywatel polski, prowadzący rodzinne gospodarstwo rolne, bądź gospodarstwo ulepszane, jak też sposobujący się do tego w gospodarstwie rodziców lub szkole rolniczej.

Przewodniczący ZW CNMR
Pan Mariusz Gołacki
prowadzi Zjazd Wojewódzki
Związku.

W NUMERZE:

- **POWSTAŁO
CENTRUM NARODOWE
MŁODYCH ROLNIKÓW**
- **Z PRAC POROZUMIENIA
IZB ROLNICZYCH
PÓŁNOCNO-
WSCHODNIEJ POLSKI**
- **KRAJOWA RADA IZB
ROLNICZYCH**
- **UE WOBEC PROBLEMU
WSPÓLNEJ POLITYKI
ROLNEJ**
- **PLANUJEMY
DZIAŁALNOŚĆ NASZEJ
GRUPY**
- **RYNEK WIEPRZOWINY
W 1998 ROKU**
- **PRAWNIK RADZI**

Biuletyn Białkopodlaskiej Izby Rolniczej
Biuro Izby: 21-500 Biała Podlaska, ul. Brzeska 41
Tel. (083) 3420032, 3443014; Fax. (083) 3420032

POSIEDZENIE ZARZĄDU BIR

5 marzec 1998 r.

Przedmiot obrad:

- omówienie spraw związanych z porozumieniem Izb Rolniczych „Lubelszczyzna”,
- zapoznanie się ze stanem melioracji i urządzeń wodnych woj. białkopodlaskiego,
- omówienie spraw związanych ze współpracą BIR i ODR w Grabanowie,
- rozpatrzenie wniosku Regionalnego Związku Hodowców Owiec i Kóz z Lublina w sprawie dofinansowania wyjazdu szkoleniowego do Francji.

13 marzec 1998 r.

Przedmiot obrad:

- podjęcie uchwały o zwołaniu Walnego Zgromadzenia Delegatów Białkopodlaskiej Izby Rolniczej na 6 kwietnia 1998 r.

SZKOLENIA DELEGATÓW

Zakończył się cykl szkoleń dla członków walnych zgromadzeń izb rolniczych finansowany przez Fundusz Współpracy w ramach programu Agrolinia 2000. W szkoleniach, które odbywały się w Nowogrodzie, w woj. łomżyńskim uczestniczyli delegaci naszej izby. Mieli oni okazję zapoznać się z funkcjonowaniem w roli osoby publicznej w izbie rolniczej, z zasadami skutecznego działania w organizacji samorządowej w systemie demokratycznego państwa oraz z problemami i perspektywami rolnictwa polskiego i rolą izby w kształtowaniu sytuacji wsi i rolnictwa.

Uczestnicy szkolenia z wykładcami

PODLASKIE ZRZESZENIE HODOWCÓW KONI ZIMNOKRWISTYCH

22 marca br odbyło się zebranie założycielskie Podlaskiego Zrzeszenia Hodowców Koni Zimnokrwistych. W skład zrzeszenia weszło 18 producentów koni zimnokrwistych z terenu woj. białkopodlaskiego. Dokonano wyboru Komitetu Założycielskiego, który zajmie się sądową rejestracją zrzeszenia. Do głównych zadań nowej organizacji należy działanie na rzecz poprawy opłacalności produkcji i zwiększenia swojej pozycji na rynku.

WSPÓLNE DZIAŁANIE

W dniach 9 -10 marca br w Ciechocinku odbyło się posiedzenie izb rolniczych wchodzących w skład „Porozumienia Izb Rolniczych Północno-Wschodniej Polski”. Naszą izbę reprezentował Pan Jan Stasiuk, Prezes BIR.

Uczestnicy konferencji dokonali oceny sytuacji w rolnictwie, stwierdzając, że z każdym dniem sytuacja ekonomiczna rolników ulega pogorszeniu. Wynika to zwłaszcza z powodu trudności występujących ze zbytem produktów rolnych, stosowania niskich cen przez zakłady przetwórcze jak też braku interwencjonizmu państwowego. Dodatkowym mankamentem jest brak troski Państwa w aspekcie skutecznego oddziaływania na napływ subwencjonowanej żywności z państw Unii Europejskiej i krajów CEFTA. Problemem jest brak monitoringu granic w wyniku czego napływa do Polski wiele produktów i towarów nie podlegającym cłom. Stwierdzono jednoznacznie brak odpowiedzialności kompetentnych władz i osób za podejmowane decyzje w sferze polityki rolnej i ochrony rodzimej produkcji. Oceniając dotychczasowe działania ekip rządowych na przestrzeni ostatnich 8 lat stwierdzono brak klarownej polityki rolnej oraz nadmierne zubożenie mieszkańców wsi. Powinnością Rządu jest stworzenie równych warunków życia i rozwoju wszystkich obywateli Rzeczypospolitej Polski. W związku z powyższym uczestnicy spotkania wypracowali wnioski pod adresem Parlamentu i Rządu. W uzgodnionym na spotkaniu stanowisku izby domagają się:

- wprowadzenia uregulowań prawnych polegających na określeniu ceny minimalnej na ziemniaki przemysłowe negocjowanej z udziałem przemysłu ziemniaczanego, związków zawodowych rolników, społeczno-zawodowych organizacji rolników oraz izb rolniczych (zaproponowano by cena na 1998 r. wynosiła 0,95 zł/kg skrobi),
- wprowadzenia obowiązku dolewu do paliw spirytusu gorzelnianego, jako uszlachetniacza do paliw płynnych,
- utrzymania dotacji do postępu biologicznego (w tym do ziemniaków-sadzeniaków),
- wprowadzenia kredytów preferencyjnych na skup ziemniaków i systemu gwarantowania zapłaty za dostawę w terminie 14 dni,
- egzekwowania dopłat do eksportu jakie są przewidziane w umowach WTO,
- wprowadzenia zakazu sprowadzania wszystkich rodzajów wyrobów skrobiowych i ich substytutów oraz alkoholi do kraju na czas nieokreślony,
- dokonania bilansu produkcji rolnej i wprowadzenie limitów produkcyjnych,
- renegocjacji dotychczasowych umów z krajami CEFTA uwzględniająca ochronę rodzimego rynku,
- prowadzenia skutecznej polityki kredytowej państwa w zakresie preferencyjnych kredytów dla rolnictwa, które są źródłem postępu i rozwoju wsi,
- zbadania zasadności funkcjonowania holdingów cukrowniczych.

KRAJOWA RADA IZB ROLNICZYCH.

PREZES W BRUKSELI

W dniach 11-15 luty br odbyło się spotkanie Przewodniczących krajowych organizacji rolniczych oraz spółdzielczych państw Europy Środkowo-Wschodniej z Przewodniczącymi organizacji COPA oraz COGEKA w Brukseli, w którym uczestniczył Prezes Krajowej Rady Izb Rolniczych, Józef Waligóra.

W wystąpieniu polskich organizacji rolniczych podkreślano, że:

- Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej rodzi obawy i nadzieje wśród polskich rolników.
- Uznaje się za niezwykle potrzebne rozwiązanie funkcjonujących dotąd stereotypów i uproszczeń dotyczących polskiego rolnictwa. Szkodliwe jest prezentowanie polskiego rolnictwa jako całkowicie zacofanego i nieefektywnego. Nieuzasadnione jest także prezentowanie obrazu polskiego rolnictwa jako grożącego zalewem tanich towarów na rynki UE. Polska wieś i rolnictwo jest zróżnicowane tak jak zróżnicowane jest rolnictwo UE i nie można wobec niego stosować uproszczonych szablonów.
- Polscy rolnicy ponieśli dotkliwe koszty transformacji ustrojowej. Znalazło to wyraz w drastycznym zmniejszeniu popytu na towary rolne i zmniejszeniu dochodów rolniczych o ponad 30%. Kilkaset tysięcy rolników straciło dodatkową pracę poza gospodarstwem w wyniku restrukturyzacji przemysłu. Nie ma popytu na uwolnioną z rolnictwa siłę roboczą. Rodzi to poważne problemy społeczne. Izby muszą tym problemom wychodzić na przeciw.
- Uznajemy za celowe pogłębianie bezpośrednich kontaktów środowisk rolniczych Polski i UE. Jest to niezbędne by pozbyć się uprzedzeń i racjonalnie oceniać wyzwania wynikające z integracji Polski z UE. Polskie środowiska rolnicze liczą, że wstąpienie do UE pozwoli szerzej otoczyć rolnictwo parasolem ochronnym. Komisja Europejska w dokumencie Agenda 2000 opublikowanym 16 lipca 1997 r. przedstawiła trudne do zaakceptowania przez polskie środowisko rolne warunki finansowe obejmowania rolników z Europy Środkowo-Wschodniej instrumentami wspólnej polityki rolnej. W propozycjach tych odmawia się rolnikom z Europy Środkowej i Wschodniej prawa do płatności kompensacyjnych. Tłumaczy się to tym, że ceny uzyskiwane przez rolników z tego regionu nie spadną lecz wzrosną po przystąpieniu do UE i stąd brak podstaw do rekompensat. Twierdzi się także, że skierowanie znacznych funduszy w ramach tych płatności przyczyni się do nadmiernego wzrostu zamożności rolników w stosunku do ludności pozarolniczej. Po obniżeniu przez UE poziomu wspieranych cen zbóż trudno będzie nawet wydajnym polskim gospodarstwom rolnym konkurować z partnerami z UE, którzy uzyskują z budżetu Unii dodatkowe znaczące dotacje. Polscy producenci nie mają szans sprostania presji konkurencyjnej przy tak nierównych warunkach startu.

SPROSTOWANIE !

W Biuletynie Nr 3/98 Białkopodlaskiej Izby Rolniczej ukazała się informacja, przekazana przez przedstawiciela PISIPAR, że w Wytwórni Pasz "KOJPASZ" w Dubicy podczas badania jakości pasz w dwóch partiach towaru na sześć badanych wystąpiło niedobiałkowanie w koncentratkach dla trzody chlewnej o 10%.

Informujemy, że z dostarczonych przez producenta dokumentów pokontrolnych wynika, że odchylenia od deklarowanej normy wynosiły 0,7% a nie jak podaliśmy 10%.

W czasie pobytu Prezesa KRIR w Brukseli zaprezentowano wieloletni projekt kontaktów i pomocy technicznej na rzecz organizacji rolniczych krajów Europy Środkowo-Wschodniej, finansowanej ze środków Phare. Prezes KRIR przekazał zainteresowanie polskich izb rolniczych uczestnictwem w projekcie.

Pobyt w Brukseli był okazją przekazania stronie UE informacji o polskich izbach rolniczych oraz nawiązania bezpośrednich kontaktów z liderami organizacji rolniczych w UE.

WYSTĄPIENIA KRIR

W ostatnim okresie Zarząd Krajowej Rady Izb Rolniczych występował do organów władz z wystąpieniami o:

- włączenie przedstawicieli izb rolniczych w prace nad założeniami reformy administracyjnej kraju,
- objęcie mieszkańców wsi działaniami osłonowymi w związku z podwyżką cen na nośniki energii,
- zapewnienie udziału przedstawicieli KRIR w Radzie Ubezpieczenia Społecznego Rolników,
- włączenie przedstawicieli KRIR do prac przy projekcie ustawy o urządzaniu przestrzeni produkcyjnej,
- włączenie przedstawicieli KRIR do zespołu roboczego powołanego przez Ministra Rolnictwa do spraw organizacji oceny mleka surowego do skupu w zakresie urządzenia laboratoriów referencyjnych,
- włączenie izb rolniczych do opiniowania - obok ODR - planów przedsięwzięć,
- włączenie przedstawicieli KRIR do prac nad projektem zmiany ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych.

UE WOBEC PROBLEMU REFORMY WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ

Jeżeli ktokolwiek będzie w stanie wprowadzić do Wspólnej Polityki Rolnej (CAP) zmiany, które zdaniem ekspertów są niezbędne dla przygotowania jej do poszerzenia UE, osobą tą jest komisarz Franz Fischler.

Komisarz Fischler ocenia bardzo optymistycznie perspektywy swojego programu reform. „Wzbudził on negatywne reakcje, ale jest także wiele pozytywnych. Musimy zrezygnować z wyobrażenia, że status quo zapewni rolnikom dochody w przyszłości. Prawda jest wręcz przeciwna”, stwierdza Franz Fischler w odpowiedzi na zarzuty rolniczego lobby CÔPA, że jego reformy idą za daleko.

Fischler postępuje zgodnie z zasadą złotego środka, ignorując apele zwolenników liberalizmu gospodarczego o dokonanie radykalnej liberalizacji i jednocześnie podkreślając, że zachowanie CAP w jej obecnej formie jest niemożliwe. „Nasza koncepcja pozwoli nam na eksportowanie bez restytucji, co ułatwi działanie jednolitego rynku i przyczyni się do wzrostu cen na rynkach światowych”, twierdzi Franz Fischler.

Jednym z najważniejszych elementów propozycji przedstawionej przez Komisję Europejską jest stopniowe zbliżanie cen w UE do cen rynkowych, co powinno m. in. zbliżyć je do cen praktykowanych w państwach kandydujących. Planowane cięcia instytucjonalnych cen w UE powinny jeszcze bardziej przyczynić się do zmniejszenia tej różnicy.

F. Fischler odrzuca twierdzenia, jakoby nie docenił kosztów tych zmian. „Nasi przeciwnicy dokonali swoich wyliczeń na tej samej podstawie co w roku 1992, kiedy to udowodniliśmy, że są one błędne”.

Plan komisarza Fischlera jest stosunkowo prosty: kolejna obniżka cen gwarantowanych, jakie rolnicy otrzymują za swoje produkty, by zbliżyć ceny w UE do cen przeważających na rynkach światowych, w zamian za zwiększenie bezpośrednich opłat wyrównawczych.

Zgodnie z zarysem reform przedstawionych w opublikowanym w lipcu 1997 r. dokumencie Agenda 2000 (DE 1997/6, str.2) Franz Fischler sugeruje obniżenie cen wołowiny o 30%, zbóż o 20% i mleka o 10%, przy czym kontyngenty na mleko pozostałyby w mocy do roku 2006.

Propozycje te spotkały się z mieszanymi reakcjami. Wielka Brytania i Szwecja apelują o dokonanie jeszcze większych cięć i o stopniowe wycofywanie rekompensat wprowadzonych przez byłego komisarza Raya MacSharry'ego w roku 1992.

Niemcy, wpłacając do kas UE więcej niż którekolwiek z państw członkowskich, zawsze słuchają opinii swoich rolników - zagorzałych przeciwników propozycji komisarza Fischlera. Zamiast ograniczenia rocznych wydatków na rolnictwo, wynoszących 40 mld ECU, niemieckie stowarzyszenie rolników (DBV) domaga się ich zwiększenia o około 12 mld ECU do roku 2006.

„Przyczyni się to do konfliktu między polityką rolną

UE a niemieckimi rolnikami”, mówi przewodniczący DBV Gerd Sonneleitner. Twierdzi on także, że Komisja w dużym stopniu lekceważy koszty planowanego poszerzenia Unii.

Komisja natomiast nadal obstaje w swoich planach. Utrzymuje ona, że ogromne wyzwanie jakie stanowi przyjęcie do UE państw, w których rolnictwo jest jedną z dominujących dziedzin gospodarki, sprawia, że zmiany są konieczne. „Przystąpienie wszystkich 10 państw zwiększy grunty rolne UE o 60 mln hektarów, a jej grunty orne o 42 mln. Gdyby poszeżenie nastąpiło dzisiaj, liczba osób w UE zatrudnionych w rolnictwie wzrosłaby dwukrotnie”, mówi David Roberts, dyrektor odpowiedzialny za stosunki zewnętrzne w Dyrekcji Generalnej ds. Rolnictwa.

W ramach strategii mającej na celu przygotowanie państw kandydujących do członkostwa w UE przeznaczono już pewne fundusze na pomoc dla przetwórstwa spożywczego. Franz Fischler chce iść dalej w tym kierunku. Komisja twierdzi, że nieuzasadnione byłoby wypłacanie rolnikom w państwach kandydujących dotacji zbliżonych do tych, jakie otrzymują rolnicy w obecnych państwach członkowskich.

Tam, gdzie wprowadzenie nowych cen w UE nie powoduje obniżek, David Roberts sugeruje przyznanie tym państwom, zamiast opłat wyrównawczych stosowanych w Unii, pomocy finansowej dla restrukturyzacji przetwórstwa spożywczego, która będzie konieczna nawet w pierwszych latach po przystąpieniu.

Państwa kandydujące z uznaniem powitały polityczne i finansowe wysiłki podjęte przez Komisję dla ułatwienia im przystąpienia do UE. I one wyrażają jednak niepokój w kwestii polityki rolnej Unii.

„Polscy rolnicy odnoszą wrażenie, że rolnicy w obecnej Unii będą chronieni tak długo, jak tylko będzie to możliwe, także przed konkurencją ze strony ich wschodnioeuropejskich partnerów”, twierdzi Jerzy Plewa, podsekretarz stanu w polskim Ministerstwie Rolnictwa.

W przeszłości Komisja Europejska nalegała na zwiększenie kontyngentów eksportowych na obszar Unii dla państw kandydujących, ale jej wysiłki były często blokowane przez rządy państw członkowskich, starające się chronić własnych rolników.

„Pomoc finansowa, którą obiecano nam przed przystąpieniem, będzie bardzo przydatna, ale konieczny jest również dostęp do rynków. Jeżeli mamy się rozwijać, potrzebujemy nie tylko pomocy finansowej ale także handlu”, stwierdza Jerzy Plewa.

Krytycznym uwagom ze strony polskiej wtóruje węgierski minister rolnictwa Frigyes Nagy. „Węgry domagają się by traktowano je tak samo jak inne państwa członkowskie, takie jak Hiszpania, Portugalia i Grecja. Nie chcemy być członkami drugiej kategorii”.

Pomimo problemów, dążenia do włączenia rolnictwa państw kandydujących do Wspólnej Polityki Rolnej jest silne po obu stronach. Na początku roku 1998 Komisja ma opublikować zbiór formalnych propozycji legislacyjnych, które wypełnią treścią koncepcje przedstawione w Agendzie 2000. Dopiero wtedy zacznie się prawdziwa walka. Zanim zacznie wyłaniać się przyszły kształt zreformowanej Wspólnej Polityki Rolnej, może upłynąć dobre kilkanaście miesięcy.

Anthony Anderson, Bruksela - Dialog Europejski 1998/2

JAK BRONIĆ ROLNICZYCH SPRAW

PLANUJEMY DZIAŁALNOŚĆ NASZEJ GRUPY

Każda grupa producencka przygotowując się do działalności lub później planując jakieś konkretne przedsięwzięcie musi je dobrze zaplanować. Optymizm i wiara w sukces, które najczęściej cechują podejmujących działania są bardzo ważne a nawet niezbędne, ale nie wystarczą do osiągnięcia zakładanych efektów końcowych.

Powodzenie działalności prowadzonej przez grupę producentów zależy od wielu czynników tak zewnętrznych jak i wewnętrznych. Osiągnięcie sukcesu na rynku wymaga dostosowania metod pracy, organizacji i zarządzania do wymagań gospodarki rynkowej.

W praktyce działania grupowe powinny dać efekt ekonomiczny wyrażający się niższymi kosztami zaopatrzenia w środki do produkcji i korzystniejszą sprzedażą wyprodukowanych towarów. Grupa musi więc tak działać na rynku by efekty te osiągnąć.

Jak to można osiągnąć? Otóż podstawą sukcesu jest dobre zaplanowanie działalności marketingowej i ekonomiczno-finansowej grupy.

Planowanie działalności marketingowej.

Każda grupa powinna opracować swoją strategię rozwoju, której ważnym elementem jest strategia marketingowa. Właściwe określenie odbiorców naszych produktów oraz poznanie ich potrzeb i oczekiwań pozwoli nam te potrzeby i oczekiwania zrealizować a tym samym zrealizować swój cel jakim jest sprzedaż produktów wyprodukowanych w gospodarstwach członków.

Istnieje wiele definicji marketingu, z których przytoczam dwie jako, moim zdaniem, najbardziej odpowiadające sytuacji rynkowej w produktach rolnych:

- Marketing to utrzymanie opłacalnej pozycji na rynku poprzez optymalne zaspokojenie potrzeb nabywców,
- Marketing to produkcja tego co można sprzedać przy jednoczesnych próbach sprzedaży tego co można wyprodukować.

Planując działalność marketingową musimy zawsze odnieść się do celu (celów) naszej grupy - to jest podstawą naszych dalszych rozważań, ponieważ to co będziemy robić musi pozwolić nam osiągnąć zakładany cel.

Następnie należy przeanalizować aktualną sytuację wewnętrzną grupy i jej pozycję na rynku oraz różne zjawiska znajdujące się poza grupą a mające wpływ na jej funkcjonowanie, zarówno te pozytywne jak i te negatywne (np. system kredytowania, polityka handlowa i celna państwa wzrost lub spadek zainteresowania odbiorców naszymi produktami, itp.). Analizując sytuację wewnętrzną grupy musimy odpowiedzieć sobie na kilka podstawowych pytań:

- czy mamy jasno określony cel i wszyscy członkowie go jednakowo rozumieją i akceptują?,

- czy jesteśmy dobrze wewnętrznie zorganizowani?,
- czy mamy osoby, które podejmą się niezbędnych prac w grupie?,
- czy nasze produkty są chętnie kupowane przez odbiorców?,
- czy możemy nasze produkty tak przygotować do sprzedaży jak tego oczekuje odbiorca?

Jeżeli odpowiedzi na powyższe pytania będą twierdzące - w porządku, jeśli nie, musimy zastanowić się jak sytuację zmienić.

Trzeba też jasno określić kto jest, lub może być odbiorcą naszych produktów, oraz kto jest naszym konkurentem.

Ponieważ konkurentami grup producenckich są przede wszystkim pojedynczy producenci, lub inne grupy zrzeszające producentów tych samych płodów rolnych, ważniejsza od konkurencji wydaje się współpraca między grupami i wspólne poszukiwanie rynków zbytu oraz negocjowanie warunków dostaw.

Niezbędne jest zgromadzenie informacji nt. przyszłości przewidywanych trendów w sektorze, w którym produkujemy.

Jeżeli już przeanalizowaliśmy sytuację naszej grupy oraz jej pozycję na rynku możemy przystąpić do opracowania planu działania. Powinien on być opracowany na okres nie krótszy niż trzy lata.

W planie musimy jasno określić jakie produkty oferujemy odbiorcom, jakie będziemy ustalali ceny na nasze produkty do handlu i jak je dostarczać odbiorcy, a także jak zamierzamy prowadzić promocję naszych towarów.

Organizacja marketingu w grupie.

Powstające grupy producentów nie potrzebują tworzyć działów marketingowych co ma miejsce w dużych firmach. Jednocześnie o ich sukcesie rynkowym zadecyduje przede wszystkim dobrze zorganizowana działalność marketingowa prowadzona od samego początku funkcjonowania grupy. W celu osiągnięcia tego efektu grupa musi wybrać jedno z trzech rozwiązań:

- prowadzić marketing we własnym zakresie wykorzystując i rozwijając umiejętności kogoś z członków grupy,
- zatrudnić odpowiednio przygotowanego menedżera - w praktyce jedna osoba wystarczy nawet na kilka współpracujących ze sobą grup,
- zlecić w całości prowadzenie marketingu wyspecjalizowanej firmie - ten sposób jest jeszcze w Polsce mało znany i stosowany ale na pewno będzie się rozwijał.

Opracowanie i wdrożenie w praktyce strategii marketingowej będzie niewątpliwym sukcesem każdej grupy, ale żeby spełniła swą rolę, jej realizacja musi być na bieżąco kontrolowana by można było nanosić stosowne poprawki. Jednak zanim wdrożymy nasz plan działania musimy sprawdzić czy ma on uzasadnienie ekonomiczne. Ale o tym już w następnym numerze biuletynu.

Witold Boguta
Fundacja Spółdzielczości Wiejskiej

P R O G N O Z Y

RYNEK WIEPRZOWINY W 1998 R

W 1998 r., a także w I półroczu 1999 r. rynek wieprzowiny będzie charakteryzował się wzrostową fazą produkcji i podaży. Popyt na wieprzowinę będzie rósł wolniej niż podaż i z wyjątkiem III kwartału podaż będzie więc przewyższać popyt. Taki stan rzeczy prowadzi zwykle do spadku cen trzody. Skala tego spadku będzie zależała ostatecznie od wielkości zakupu półtuszy wieprzowych przez Agencję Rynku Rolnego, a w pewnym stopniu, choć o wiele mniejszym, również od rozwoju eksportu mięsa i jego przetworów.

Rosnący trend pogłowia trzody chlewnej.

Rok gospodarczy 1996/97 cechował się stagnacją chowu trzody. W czerwcu 1997 r. pogłowie trzody wzrosło zaledwie o 1% i było nadal niższe w 1995 r. o 2,3 mln sztuk, podobnie jak w czerwcu 1996 r. Ożywienie chowu nastąpiło dopiero w roku gospodarczym 1997/98. W grudniu 1997 r. pogłowie trzody było wyższe niż rok wcześniej o 4,5%. Obecnie można mieć prawie pewność, że w połowie 1998 r. wyniesie ono 19,0-19,5 mln sztuk i będzie o 5-7% większe niż w połowie poprzedniego roku.

Przyspieszenie rozwoju chowu trzody chlewnej jest wynikiem spadku cen zbóż już w II kwartale i wzrostu cen żywca wieprzowego w III kwartale 1997 r., a więc zasadniczej poprawy opłacalności chowu. W II półroczu 1997 r., a także w styczniu roku 1998 relacje cen trzoda : żyto i trzoda : jęczmień kształtowały się na dużo wyższym poziomie (były szersze) aniżeli w analogicznych okresach dwóch poprzednich lat.

W okresie marzec- czerwiec ceny żywca będą niższe, a zboż niewątpliwie wyższe. Relacje cen trzoda : żyto i trzoda : jęczmień będą stopniowo zawężać się, ale w tym akurat okresie nie powinny one być węższe i prawdopodobnie nie będą niż 9:1 i 8:1. Opłacalność chowu nie będzie już tak dobra, jak we wcześniejszych miesiącach, lecz nie gorsza niż w tym samym okresie 1997 r., kiedy chów trzody zaczął ożywiać się. Można więc liczyć się z tym, że w czerwcu 1998 r. zarówno pogłowie prosiąt, jak i loch prośnych będzie nieco wyższe niż rok wcześniej, co wyraziłoby się odpowiednio wysoką podażą tuczników w I półroczu 1999 r. Perspektywy podaży i cen żywca wieprzowego w II półroczu 1999 r. nie da się określić bez znajomości tegorocznych zbiorów. Można mieć jedynie raczej pewność, że w przypadku nieudanych zbiorów podaż trzody z początkiem II półroczu 1999 r. znów się załamie.

Podaż i ceny żywca wieprzowego w 1998 r.

Produkcja żywca wieprzowego, mimo niższego pogłowia niż trzy lata temu, w 1998 r. będzie nieco wyższa

niż w 1995 r. W ostatnich latach rośnie bowiem wyraźnie rotacja pogłowia. Wahania pogłowia i produkcji trzody są jednak nadal duże i trudno w takiej sytuacji uniknąć fluktuacji cen, choć w wyniku prowadzonej polityki interwencji i zapasów jest ona znacznie mniejsza niż np. w krajach Unii Europejskiej, czy w USA.

W III kwartale 1997 r. ceny skupu trzody chlewnej wzrosły o 20%, wobec 40% w III kwartale 1996 r., kiedy spadek podaży był mniej więcej dwukrotnie większy niż w roku ubiegłym. W obu przypadkach w ciągu następnych kilku miesięcy ceny systematycznie obniżały się. W okresie wrzesień 1996 - luty 1997 ceny obniżyły się do poziomu 3,83 do 3,21 zł/kg, ale nadal były o 16% wyższe niż przed ich wzrostem. W okresie kwiecień - czerwiec ustabilizowały się na poziomie 3,60 zł/kg i były o 30% wyższe niż w czerwcu 1996 r., gdyż podaż trzody pozostawała w tym okresie wciąż na niskim poziomie.

Tymczasem w okresie wrzesień 1997 - luty 1998 ceny trzody spadły z 4,29 do 3,65 zł/kg, a więc prawie do poziomu z II kwartału 1997 r. Być może w tym roku luty okaże się miesiącem najniższego poziomu cen, który w następnych miesiącach będzie wyższy. W świetle rozwoju podaży nie wydaje się jednak, aby przed lipcem ceny skupu trzody mogły osiągnąć wyższy poziom niż 3,80 zł/kg, ocenia się bowiem, że podaż trzody w I półroczu 1998 r. będzie wyższa o 70-80 tys. t w wadze bitej ciepłej, tj. o 7-8%, niż w I półroczu 1997 r., a w II półroczu o około 100 tys. t, tj. o 10% niż w II półroczu 1997 r. W tej sytuacji jeśli dojdzie do przewidywanego poziomu cen, to tylko w wyniku zakupów trzody przez ARR. W przeciwnym razie ceny trzody mogłyby być niższe, gdyż popyt konsumentów nie może wzrosnąć w takim stopniu jak podaż. Zakupy takie są zresztą konieczne w celu odtworzenia rezerw na okres sezonowo niskiej podaży w III kwartale. Bez możliwości sprzedaży przez Agencję w tym okresie około 30-40 tys. t półtuszy wieprzowych mogłoby dojść do znacznego co prawda przejściowego wzrostu cen żywca wieprzowego, ale trwałego w związku z tym wzrostu cen detalicznych mięsa i ponownego zahamowania rozwoju popytu przez jakiś czas.

Wysokość zakupów interwencyjnych i oferowanych w związku z tym cen skupu będzie zależała od środków finansowych, jakie ARR może przeznaczyć na ten cel. Rozpoczęty 16 lutego skup na rzecz Agencji dokonywany jest po cenach 3,50 zł/kg żywca wieprzowego klasy R i 3,70 zł/kg klasy E i U, a więc po cenach sprzed roku. Być może ten poziom cen okaże się zbyt niski, aby odtworzyć rezerwy wieprzowiny wykorzystane w II półroczu 1997 r. Gdyby tak istotnie było, wówczas ceny te uległyby prawdopodobnie podwyższeniu, co stwarzałoby większe szanse ukształtowania się średnich cen rynkowych w II kwartale 1998 r. na poziomie 3,80 zł/kg i kontynuacji wzrostu krycia macior w tym okresie.

Źródło: Biuletyn Informacyjny ARR 3 (81)

WIADOMOŚCI

TRZEBA DWÓCH MILIONÓW MIEJSC PRACY POZA ROLNICTWEM

Prawie 1,7 mln osób na wsi nie ma pracy - szacuje Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej. Liczba ta obejmuje osoby zarejestrowane jako bezrobotne a także zjawisko ukrytego bezrobocia. Istotne jest przy tym, że spadek liczby bezrobotnych na wsi jest znacznie wolniejszy niż w miastach.

Wśród bezrobotnych zamieszkałych na wsi ponad 500 tys. osób nie posiada prawa do zasiłku. Czyli większość, dokładnie zaś - 60% bezrobotnych mieszkańców wsi zarejestrowanych w urzędach pracy. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych posiadających gospodarstwo rolne wynosi ok. 35 tysięcy, w tym 42% stanowią mężczyźni. Bezrobocie ukryte oceniane na około 730 tys. osób, co stanowi ok. 19% osób pracujących wyłącznie lub głównie w indywidualnym gospodarstwie rolnym. Odrębnym zjawiskiem na wiejskim rynku pracy jest bezrobocie wśród pracowników najemnych, pracujących poprzednio w państwowych gospodarstwach rolnych. Problemem jest tu nie tyle liczba pozostających bez pracy, co koncentracja bezrobocia zarówno w skali lokalnej, jak i wojewódzkiej. Bezrobocie wśród pracowników najemnych jest bowiem największe w kilku województwach północnych i zachodnich, gdzie najwięcej gruntów należało do PGR-ów.

„Aby do roku 2010 zmniejszyć bezrobocie na wsi o połowę oraz zatrudnić 70% przewidywanego przyrostu ludności wiejskiej w wieku produkcyjnym, a zarazem zbliżyć model zatrudnienia do rolnictwa Unii Europejskiej, należałoby w ciągu najbliższych lat stworzyć ponad 2 mln nowych miejsc pracy poza rolnictwem” - uważa minister rolnictwa Jacek Janiszewski.

Źródło: Boss 6(421)

LIKwidACJA AGENCJI WŁASNOŚCI ROLNEJ SKARBU PAŃSTWA

Likwidację Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa w ciągu dwóch lat zapowiedział minister rolnictwa Jacek Janiszewski. „Agencja Własności Rolnej została powołana dla zrestrukturyzowania państwowych gospodarstw rolnych i cel ten został osiągnięty” - powiedział Janiszewski. Obecnie, w dobie decentralizacji zarządzania państwem, część nadzoru nad dzierżawcami i ich rozliczanie powinien przejąć przyszły powiat - uważa minister. Pozostałe uprawnienia agencji przejdą w gestię nowej instytucji. Zajmie się ona między innymi kupowaniem ziemi od drobnych właścicieli i sprzedażą jej na dogodnych warunkach najlepszym rolnikom, będzie dbać także o scalanie gruntów. Przewiduje się, że na przygotowanie i przeprowadzenie tej operacji potrzeba dwóch lat.

Min. Janiszewski i prezes AWSRP Adam Tański poinformowali, że powołano już specjalne zespoły, które zajmą się przygotowaniem nowych zasad administrowania ziemią dawnych PGR-ów.

Źródło: Boss 5(420)

ULGI PODATKOWE DLA ROLNIKÓW

Zdaniem ministra Jacka Janiszewskiego jeszcze w tym roku mogą zostać wprowadzone ulgi podatkowe dla rolników. Jednak ważniejsze jest, zdaniem ministra, wprowadzenie zerowej stawki VAT - najpóźniej powinna ona zostać wprowadzona w roku 1999. Istotą tego pomysłu jest całkowite zwolnienie z podatków tych rolników, którzy obok prowadzenia gospodarstwa - podejmą dodatkową działalność gospodarczą, która zagwarantuje im zdobycie alternatywnego źródła dochodów. Zwolnienie dotyczyłoby tylko podatku dochodowego - podatek rolny, leśny czy od nieruchomości, którymi obecnie obciążeni są producenci rolni płacony byłby przez rolników nadal.

Zwolnienia byłyby trzyletnie, rozważana jest możliwość przedłużenia tego okresu do lat pięciu. Aby wyeliminować ewentualny napływ na wieś przedsiębiorców z miast, którzy chcieliby ograniczyć swoją działalność na wsi tylko do czasu zwolnienia podatkowego, możliwość będzie ograniczona wyłącznie do grupy rolników indywidualnych aktualnie prowadzących gospodarstwo rolne. Dodatkowym wsparciem dla rolników ma być też możliwość uzyskania specjalnych mikrokredytów z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa - ale tutaj warunkiem jest zatrudnianie do pracy innych mieszkańców danej wsi.

Źródło: Boss 4(419)

ROŚNIE UDZIAŁ MLEKA W TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICTWA

Jak wynika z badań ARR, na przestrzeni ostatnich lat zwiększa się udział mleka w globalnej, a zwłaszcza towarowej produkcji polskiego rolnictwa. Podczas gdy w 1990 roku wartość produkcji mleka w produkcji towarowej wynosiła 13,5%, to w 1996 r., udział ten zwiększył się do 15,9%. W wartości produkcji globalnej polskiego rolnictwa, udział mleka zwiększył się odpowiednio z 11,1 do 11,7%.

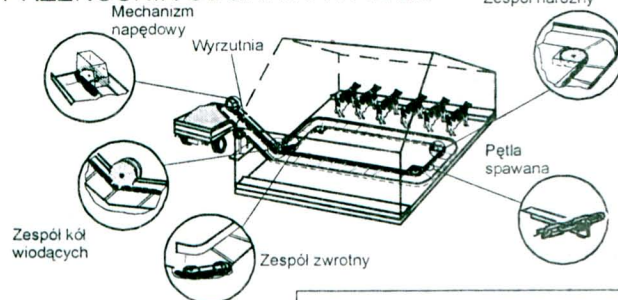
Źródło: Boss 4(419)

PRZEDSIĘBIORSTWO
PRODUKCYNO - USŁUGOWO - HANDLOWE
METAROL Sp. z o.o.

ul. Stary Lubin 16c, 59-300 Lubin,
tel. 076/84 15 102; 84 21 100 fax 076/844 44 80

PRZENOŚNIK OBORNIKA H-608/3

Produkujemy również
zestaw modernizacyjny
do Przenośnika typu H-608
(zestaw rolek zamiast kół zębatach)

Typ:	Zgarniakiwo o ruchu ciągłym
Wydajność:	6 ton/h
Napęd elektryczny:	silnik: 2,2 kW, 1400 obr/min
Typ łańcucha:	owalny - ogniwo
Rozstaw zgarniaczek:	640 mm
Max. długość łańcucha:	120 m
Prędkość ruchu łańcucha:	0,135 m/s
Krótność ustawiania obornika:	2-3 razy na dobie

OFERUJEMY TAKŻE PRZENOŚNIK OBORNIKA PŁYNNEGO H-611 I H-612

POSZUKUJEMY AKWIZYTORÓW

§ PRAWNIK RADZI

WYBRANE ZAGADNIENIA PRAWNE PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO

Przestrzeń jest dobrem, z którego od dawna już, i nigdzie nie można korzystać w sposób nieograniczony. Prawna regulacja zagospodarowania przestrzennego służy tworzeniu gwarancji prawnych dla interesów publicznych przy jednoczesnej ochronie praw i interesów indywidualnych obecnie w jednoszczeblowej strukturze samorządu terytorialnego gmina stała się podmiotem odpowiedzialnym za ład przestrzenny na swym terytorium, zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie terytorialnym jest to zadanie własne gminy, zaś do wyłącznej kompetencji Rady gminy należy uchwalenie planów zagospodarowania przestrzennego. Jest to niezwykle ważne zadanie gminy we współczesnym państwie. Organy gminy w licznych decyzjach konkretnych i indywidualnych dysponują terenami, przeznaczając je na różne cele i ustalają zasady ich wykorzystania - zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego, zawierającego ogólną koncepcję rozwoju gminy, opracowaną z szerokim i prawnie gwarantowanym udziałem społeczności lokalnej.

Zakres oraz sposób postępowania w sprawach przeznaczenia terenów na określone cele i ustalenia zasad ich zagospodarowania oraz zasady i tryb rozwiązywania konfliktów, między interesami obywateli, wspólnot samorządowych i państwa w tych sprawach określa ustawa z dnia 7 lipca 1994r o zagospodarowaniu przestrzennym - (Dz. U. Nr 89, poz.415 z późniejszymi zmianami).

W świetle tej ustawy szczególny charakter ma miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Plan ten jest przepisem gminnym, w którym Rada gminy określa przeznaczenie oraz zasady zagospodarowania terenów położonych na obszarze gminy. Oryginał uchwały wraz z tekstem i rysunkiem planu pozostaje w dyspozycji właściwego organu gminy, zaś jego kopie są przekazywane wojewodzie i kierownikowi Urzędu Rejonowego.

Zagospodarowanie i wykorzystywanie terenu zgodnie z przyjętymi w planie ustaleniami dokonywane jest poprzez realizację określonych przedsięwzięć inwestycyjnych. W obecnym stanie prawnym każda zmiana terenu, w szczególności jego zabudowa, odbudowa, rozbudowa i nadbudowa obiektu budowlanego wymaga ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.

Bezwzględnie obowiązującą podstawą wydania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu są ustalenia planu zagospodarowania terenu. Mają one taki charakter zarówno dla organu decyzyjnego jak i osób ubiegających się o ustalenie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu.

Każdy ma prawo w granicach określonych przez ustawy i zasady współżycia społecznego do zagospo-

darowania terenu do którego ma tytuł prawny oraz ochrony własnego interesu prawnego, przy zagospodarowaniu terenów należących do innych osób lub jednostek organizacyjnych. Nie oznacza to jednak dowolności w sposobie zagospodarowania gruntów. Zgodnie z art.33 ustawy ustalenia planu miejscowego kształtują bowiem sposób wykonywania najsilniejszego i najobszerniejszego prawa podmiotowego - prawa własności nieruchomości. Dlatego przed podjęciem jakichkolwiek zamierzeń inwestycyjnych na danej nieruchomości należy sprawdzić w Urzędzie Gminy jakie są ustalenia obowiązującego na tym terenie planu zagospodarowania przestrzennego. Postępowanie w sprawie ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, poprzez wydanie stosownej decyzji, stanowi element wstępny procesu zmierzającego do realizacji określonej inwestycji. Zasadniczą istotą tego postępowania jest stwierdzenie, czy planowana inwestycja pozostaje w zgodzie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego bądź w przypadku jego braku z przepisami szczególnymi. Zgodnie z art.43 wymienionej ustawy organ administracji nie ma prawa odmówić ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu zgodnie z wnioskiem strony, jeżeli zamierzenie nie jest sprzeczne z ustaleniami planu. Oznacza to, że w tym postępowaniu orzekający w sprawie organu nie może badać celowości zamierzeń inwestycyjnych lecz wyłącznie oceniać zgodność zamierzeń z obowiązującym planem.

Dla tego samego terenu decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu można wydać więcej niż jednemu wnioskodawcy, doręczając odpis pozostałym wnioskodawcom, właścicielowi lub użytkownikowi wieczystemu. Należy pamiętać, że decyzja ta, nie rodzi prawa do terenu oraz nie narusza prawa własności i uprawnień osób trzecich, a wnioskodawcy, który nie uzyskał prawa do terenu nie przysługuje roszczenie o zwrot nakładów poniesionych w związku z otrzymaną decyzją ustalającą warunki zabudowy i zagospodarowania terenu. Decyzja sprzeczna z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest nieważna.

Konkludując można uznać, że decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania jest więc tylko urzędowym poświadczeniem możliwości realizacji inwestycji planowanej przez inwestora, rozstrzygającym o zgodności zamierzenia inwestycyjnego z aktualnie obowiązującym prawem zagospodarowania przestrzennego.

**Porady Prawne
udzielane są w Biurze
Białskopodlaskiej Izby Rolniczej
w każdą środę od 12.00 do 14.00**
Porad udziela:
**Radca Prawny
Bożena Bilkiewicz - Bańka**

Ogłoszenia

LECH TROŚCIAŃCZYK zam. Wołyń ul. Ogrody 1, tel. 3530-210

Sprzedam wyorywacz do buraków 2-rzędowy ze zbiornikiem. Stan dobry

STANISŁAW JĘDRUCHNIEWICZ zam. Kąkolewnica Płd. 72 tel. (083) 372 20 56

Sprzedam przyczepę samobierającą " Chojnice ". Stan b. dobry.

JANINA CHOMIUK zam. Kol. Ossówka 3, tel. 345-19-41 lub 345 19 16 - wieczorem.

Sprzedam: kombajn ziemniaczany " Karlik ", snopowiązałkę ZOO/5/1 - " Warta 2 ".

JÓZEF CHRANIUK zam. Łosice ul. Mickiewicza 12 tel. 359 00 95

Sprzedam kopaczkę ciągnikową. Stan bardzo dobry - cena do uzgodnienia.

tel. 357 32 78

Sprzedam: kosiarkę rotacyjną, talerzówkę, dojarke " ALFA LAVAL ", sortownik do ziemniaków

ANDRZEJ ZAJĄC zam. Biała k/Radzynia Podl. tel. 352 87 56.

Sprzedam opryskiwacz 10 m szer., końcówki szczelinowe. Stan b. dorby

EDWARD DRAB zam. Woskrzenice Duże 92 tel. 341 11 47

Sprzedam: prasę wysokiego zgniotu - Z - 224 s, kombajn " Klas " 3,6 m szer. roboczej - sprawne technicznie

MIROSŁAW SZCZERBA zam. Aleksandrówka 18, 21-303 Szóstka gm. Drelów

Sprzedam maszynę " Warmianka 7 " z prasą " Kuna " oraz snopowiązałkę. Stan b. dobry

ADAM GORGOL zam. Szóstka 110 tel. 372 11 59, 21-303 Szóstka gm. Drelów

Sprzedam snopowiązałkę WC-5 i samochód " Tarpan ". Stan dobry.

TADEUSZ CHARYCKI zam. Zahajki 72 a, tel. 37-20-312
Prasy kostkujące i zwijające, stan bardzo dobry, serwis gwarancyjny i pogwarancyjny. Skup, sprzedaż, remonty maszyn rolniczych

ZBIGNIEW PANASIUK zam. Zahajki 42 gm. Drelów, tel. (083) 37-20-293

O P T I M U S - używane maszyny z Niemiec w ciągłej sprzedaży: kombajny zbożowe, ziemniaczane, prasy wysokiego zgniotu, rolujące, przyczepy zbierające, wyorywacze do buraków, traktory, inne - pełen asortyment na zamówienie. Zapewniamy części + serwis

MARIAN SZABACIUK zam. Szóstka 75 21-303 Szóstka tel. (083) 372-11-08

S p r z e d a m :

- owies- Dragon - I odsiew

- jęczmień jary - Dema - oryginał

- ziemniaki sadzeniaki:

Aster - klasa A

Ania - klasa A

Bzura - klasa B

ANDRZEJ ZAJĄC zam. Biała gm. Radzyń Podl. tel. 352 11 28

Sprzedam opryskiwacz 12 m. Stan bardzo dobry

PAWEŁ TARASIUK tel. 083-357 96 17

Sprzedam przyczepę samobierającą z 1997 r. i dmuchawę

TADEUSZ DUDA tel. 357 32 09

Sprzedam tokarkę TR - 45 i ciągniczek ogrodniczy białoruski

PIÓRO MIECZYŚLAW zam. Rozwadów gm. Ulan, tel. 351-80-19

Oferuje do sprzedaży sadzeniaki Orlik kl. "A", Bekaz kl. "A". Cena do uzgodnienia.

ŻMUDA WIESŁAW zam. Suchowola gm. Wołyń, tel. 35-30-363 wew. 47

Sprzedam: siano dobrej jakości 20 t, samochód Star 28 rok produkcji 1979, prosięta

BABIŃSKI ZENON zam. Bonin 17, 08-221 Hołowczyce gm. Sarnaki

Sprzedam ciągnik C-360-3P, rok prod. 1985.

ZANIEWSKI HENRYK zam. Ortel Książęcy I 26, tel. 341-17-27

Sprzedam:

- prasa wysokiego stopnia zgniotu szt. 1,

- przyczepa zbierająca szt. 1,

- kolumna parnikowa szt. 1

Porady pszczelarskie

W dniach 11-12 marca 1998r. w Puławach odbyła się XXXV Naukowa Konferencja Pszczelarska, organizowana corocznie przez Oddział Pszczelnictwa ISiK i Pszczelnicze Towarzystwo Naukowe.

Wśród przedstawionych referatów na szczególną uwagę zasługuje temat pt: " Wpływ intensywnego poszerzania rodzin pszczelich wiosną na ich rozwój i wyniki produkcyjne "

W powszechnie stosowanych zaleceniach pszczelarskich obowiązuje obecnie pogląd, że wiosną nie powinno się zbyt poszerzać gniazd pszczelich, gdyż może to spowodować zahamowanie rozwoju. Z tego też względu wielu pszczelarzy prowadzi poszerzanie wielokrotnie wiosną, dodając rodzinom jednorazowo po 1-2, najwyżej 3 ramki z suszem, później wężą. Łączy się to jednak z kosztami (praca, dojazd do pasieki). Aby przekonać się na ile powyższy pogląd jest słuszny przeprowadzono badania nad wpływem poszerzania na podstawowe cechy charakteryzujące rozwój rodzin i efekty produkcyjne pasieki.

Badania prowadzono w latach 1995- 1997. Do doświadczenia w latach 1995-96 wykorzystano matki rasy kraińskiej, a w roku 1997 matki rasy kaukaskiej unasienione na pasieczysku pasieki doświadczalnej. Doświadczenie było prowadzone w ulach dadanowskich przez pierwsze dwa lata, natomiast w roku 1997 w ulach wielkopolskich.

Rodziny podzielono na trzy grupy:

I grupa - poszerzanie sposobem tradycyjnym, gdzie dodawano (1-3) plastry w zależności od wzrostu siły rodziny

II grupa - poszerzanie średnio intensywne (dodawanie 5-6 plastrów jednorazowo).

III grupa - intensywne poszerzanie gniazda plastrami "do pełna"

Do rodzin z grupy poszerzanej intensywnie dodawano jednocześnie ramki z suszem i wężą. Dostawiane ramki nie rozdzielały części zajmowanych przez gniazdo pszczele.

Średnia wyjściowa siła rodzin była prawie jednakowa we wszystkich porównywanych grupach w latach 1995 i 1996, kiedy badania prowadzono w ulach dadanowskich. W roku 1997, gdy rodziny znajdowały się w ulach wielkopolskich, również między grupami nie zanotowano istotnych różnic.

Stan zapasów zimowych na wiosnę we wszystkich latach doświadczenia w porównywanych grupach nie wykazywał statystycznie istotnych różnic.

Powierzchnia czerwiu w czasie pierwszego pomiaru przeprowadzonego przed poszerzaniem gniazd była zbliżona w badanych grupach doświadczalnych we wszystkich latach badań.

W każdym roku doświadczenia przeprowadzono dwa miodobrania. W 1997 roku zdecydowanie najwyższą wydajnością miodową wykazywały się rodziny III grupy (intensywnie poszerzanej) - 17,6 kg miodu/rodzinę.

Intensywne poszerzanie, wbrew wcześniejszym obawom, nie wpływa ujemnie na rozwój wiosenny rodzin pszczelich oraz na wyniki produkcyjne. Największą korzyścią zaś intensywnego poszerzania była oszczędność pracy. Metoda ta zapobiega również sytuacjom, w których przejściowo pszczoły mogą mieć za ciasne gniazdo.

/ Na podst. badań: dr P.Skubida- O/ Pszczelnictwa ISK /

Dużym problemem wiosną są rabunki. Po zachowaniu takich warunków, jak: zmniejszenie gniazda i wylotu, ograniczeniu przeglądów, zabezpieczeniu plastrów wyjętych z uli, możemy temu zapobiec. Niekiedy po dokonaniu przeglądu zachodzi konieczność łączenia rodzin. Należy pamiętać, żeby nie łączyć silnych rodzin ze słabymi, gdyż istnieje możliwość, że słabsza rodzina jest chora. Pnie słabe, podejrzane o chorobę należy łączyć ze słabymi, aby następnie poddać je leczeniu a w razie potrzeby, likwidacji.

Główny przegląd wiosenny, pozwoli nam wytypować rodziny zdolne do wykorzystania wczesnego pożytku, lub wczesnego wychowu matek pszczelich. Zwiększone zapotrzebowanie matki na miejsce do czerwienia, należy w pierwszej kolejności pokryć plastrami, które były choć raz zajmowane przez czerw, gdyż w takich chętniej składa jaja. Wraz z zakwitnięciem pierwszych krzewów owocowych, silne rodziny zaczynają pobierać plastry i od tego czasu możemy poszerzać gniazda pszczele. Z chwilą pojawienia się obfitszego pożytku (dzienny przyrost masy ula na wadze przekracza 40-50 dag) dodaje się do uli głównie odbudowane plastry, uważając przy tym, aby ciemniejsze znalazły się w części ula przeznaczonej na miód, jaśniejsze natomiast w miejscu czerwienia matki.

oprac. specj. ODR d/s pszczelarstwa:

Lewandowska M., Kałabun M, Osiełski K.

O wypadkach raz jeszcze.

Głównymi przyczynami powstawania wypadków przy pracy w rolnictwie / według informacji regionalnego KRUS-u / są:

- praca przy cięciu drewna za pomocą piły tarczowej bez osłon,

- praca przy obsłudze sieczkarń, gniotowników, szarpaczy, sadzarek oraz innych maszyn mających obrotowe elementy robocze, poruszające się w otwartej, dostępnej gardzieli,

- obsługa elektrycznych parników, stwarzających zagrożenie prądem elektrycznym, które zwykle kończą się śmiercią / brak uziemienia /,
- używanie lamp przenośnych na podwórzu, w budynkach inwentarskich, szklarniach, magazynach, w piwnicach, przy robotach budowlanych, które są zasilane napięciem 220 V, zamiast napięciem bezpiecznym 24 V, uzyskanym za pomocą transformatora bezpieczeństwa,
- obsługa betoniarek, napędzanych silnikiem elektrycznym, przy których prawdopodobieństwo i ryzyko porażenia prądem są szczególnie wysokie / prowizorki podłączeń, brak uziemienia /,
- obsługa rozrzutników do obornika (roztrząsaczy), a zwłaszcza ich mycie po ukończeniu pracy, kiedy to dla ułatwienia pracy rolnicy często włączają napęd maszyny i jej niebezpiecznych mechanizmów i przebywają w ich zasięgu. Ciężkie i śmiertelne wypadki przy tej czynności zdarzają się od wielu lat. To szczególnie niebezpieczna, lecz zarazem wysoce użyteczna maszyna /przyczyny to brak wyobraźni obsługującego, zatrudnianie młodocianych /,
- upadki rolników z drabin, dachów, wadliwych pomostów, rusztowań, upadki przez otwory zrzutowe usytuowane w stropach obór, stajni czy chlewni, upadki z wysokich przewożonych ładunków objętościowych / brak zabezpieczeń, wyobraźni /,
- prace związane ze ściąganiem dużych drzew oraz przewożeniem pni drzew,

- przewożenie wiązek słomy lub siana /wykonanych prasą wysokiego stopnia zgniotu/ na urządzeniach transportowych bez zabezpieczenia ich przed rozpadaniem /często też widzimy siedzącą na tych wiązках osobę - to niedopuszczalne!/

Analizy prowadzone przez KRUS dowodzą, że nastąpił dalszy wzrost wypadków przy pracy rolniczej o ok. 11,5 % /w stosunku do 1996 r/. Niepokojąco wzrosła liczba wypadków, w których udział biorą dzieci do lat 15 / o ok. 22 % /. Najwięcej wypadków występuje w obejściu gospodarstwa /ponad 80 %/. Na polu jest ich około 6,5 % . i świadczyć to może o lepszym zabezpieczeniu pod względem BHP maszyn rolniczych. Wzrost wypadków w zagrodzie może jedynie świadczyć o postępującej dekapitalizacji tego właśnie środowiska pracy. Koncentracja wypadków w rolniczej zagrodzie wyznacza ważne i pilne działania profilaktyczne dla wszystkich służb pracujących na rzecz rolnictwa. Specjaliści Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Grabanowie w okresie jesienno-zimowym podczas prowadzenia szkoleń specjalistycznych przy każdym temacie omawiają przepisy bezpieczeństwa.

Zbliża się okres wiosennych prac polowych. Na drogi i pola wyjedzie więcej ciągników, maszyn i samochodów. Dokonajmy przeglądów podstawowych podzespołów mających wpływ na bezpieczeństwo nasze i innych. Przy obsłudze maszyn należy zatrudniać osoby przeszkolone i pełnoletnie. P A M I E Ń T A J M Y .

opracował: mgr inż. B.Filatiuk

PRZEDSIĘBIORSTWO USŁUGOWO - HANDLOWE

"TURPASZ" S.C.

08-200 Łosice

ul.1000-lecia P.P.15

Oferuje , po atrakcyjnych cenach , najwyższej jakości pasze i dodatki paszowe renomowanych firm polskich i zagranicznych. Posiadamy przedstawicielstwa firm:

LAND'O'LAKES -	pasze i koncentraty
CENTRAL SOYA -	pasze i koncentraty
WPiK Kopytnik -	pasze i koncentraty
POLFA Kutno -	dodatki paszowe
POLFARM Grodzisk Maz. -	premixy i dodatki paszowe
EKOPLON Kielce -	ekomixy
DOLPASZ Wrocław -	premixy
POZBAK Poznań -	premixy
MIKITA Lublin -	premixy
ROLPASZ Gdańsk -	soja i premixy
SANO -	premixy

Posiadamy również w ciągłej sprzedaży lizawki solne , automaty paszowe , poidła i karmniki.

Szczegółowe informacje można uzyskać pod numerem tel (0 57)357 34 08

OFERTA SPRZEDAŻY KWALIFIKOWANEGO MATERIAŁU SADZENIAKOWEGO - WIOSNA 1998 ROK.

Kwalifikowane sadzeniaki ziemniaka są jednym z podstawowych warunków uzyskania dobrej jakości i wysokiego plonu.

Poniżej podajemy kilka ofert sprzedaży sadzoniaków.

ROLIMPEX Biała Podlaska ul. Leszczynowa 1 tel. 342-20-36, 342-20-21 oferuje do sprzedaży wiosną 1998 roku następujące odmiany ziemniaka:

Aster kl. A, Orlik kl. A, Sumak kl. A i oryginał, Głada elita, Kolia kl. A, Ania kl. A i oryginał, Arkadia kl. A, Wistula kl. A, Fregata kl. A i oryginał, Dunajec oryginał.

Ceny sadzoniaków loco magazyn: klasa A - 23 zł/q; oryginał - 25 zł/q; elita 30 zł/q.

AGROPLON Radzyń Podlaski ul. Brzostowiecka 2 ma w sprzedaży następujące odmiany:

Klasa A w cenie 25 zł/q : Ania , Arkadia, Orlik, Aster, Bzura.

Oryginał w cenie 30 zł/q: Dunajec, Harpun, Sumak.

Zrzeszenie "Siew-Pol" Czemierniki tel. 351-30-03

kontakt p. Dobrowolski oferuje sadzoniaki:

Sumak oryginał, Maryna oryginał, Aster kl. A, Wistula kl. A.

opracował: A. Matuszewski

Rejonizacja odmian zbóż jarych - 1998 rok.

1. PSZENICA JARA

HENIKA	- 25 %
BANTI	- 15 %
ETA	- 10 %
JASNA	- 10 %
TORKA	- 10 %
ISMENA	- 15 %
IGNA	- 10 %
HENA	- 5 %

3. OWIES

JAWOR	- 15 %
KWANT	- 10 %
SŁAWKO	- 15 %
SKRZAT	- 10 %
GERMAN	- 10 %
DRAGON	- 10 %
BAJKA	- 10 %
KOMES	- 5 %
SANTOR	- 5 %
Akt	- 5 %
Borowiak	- 5 %

2. JĘCZMIEŃ JARY

Lot	- 15 %
Rodos	- 15 %
Start	- 20 %
Rataj	- 10 %
Dema	- 10 %
Nagrad	- 5 %
Boss	- 5 %
Bies	- 5 %
Rodion	- 5 %
Bryl	- 5 %
Rasbet	- 5 %

4. Pszenżyto jare

Gabo	- 80 %
Wanad	- 5 %
Kargo	- 5 %
Migo	- 10 %

Opracowała: K. Kuresza

Aby niepowstał pożar.

ZASADY PRZECHOWYWANIA CIECZY I GAZÓW PALNYCH

Nawiązując do artykułu z numeru styczniowego, w którym przedstawiliśmy podstawowe pojęcia związane z zagrożeniem wybuchem oraz ogólne zasady wyznaczania pomieszczeń i stref zagrożonych wybuchem wraz z ich charakterystyką przedstawiamy poniżej kilka podstawowych zasad przechowywania cieczy i gazów palnych, wynikających z przepisów prawa.

Zasady przechowywania cieczy palnych

Ciecze palne, czyli ciecze o temperaturze zapłonu mniejszej od 100°C, należy przede wszystkim:

- przechowywać w taki sposób, aby uniemożliwić powstanie pożaru czy wybuchu w następstwie procesu składowania lub wzajemnego ich oddziaływania;
- ciecze o temperaturze zapłonu poniżej 55 stopni Celsjusza (benzyna, olej napędowy, nafta, rozcieńczalnik) przechowywać w pojemnikach przeznaczonych do tego celu, nietłukących się, szczelnie zamykanych, zabezpieczonych przed gromadzeniem ładunków elektryczności statycznej;
- nie gromadzić więcej niż 200 l cieczy o temperaturze zapłonu poniżej 55°C (np. benzyna, olej napędowy) w garażach wolno stojących, wykonanych z materiałów niepalnych o powierzchni do 60 m²;

- nie gromadzić więcej niż 20 l benzyny lub 60 l oleju napędowego w innych garażach o powierzchni do 60 m²;
- nie gromadzić w ogóle cieczy palnych w garażach o powierzchni większej niż 60 m², z wyjątkiem cieczy niezbędnych przy eksploatacji pojazdu, znajdujących się w jednostkowych opakowaniach stosowanych w handlu detalicznym;
- nie przelewać paliwa oraz nie napełniać nim zbiorników pojazdów w garażach;
- nie gromadzić w mieszkaniach więcej niż 20 l oleju napędowego lub nafty i 5 l benzyny lub rozcieńczalnika;
- nie gromadzić w budynkach z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi innych niż mieszkalne więcej niż 50 l oleju napędowego lub nafty i 10 l benzyny lub rozcieńczalnika.

Zasady przechowywania gazów palnych

Zawsze należy pamiętać o różnym sposobie zachowania się po wydostaniu z butli, przewodu lub zbiornika gazu propan-butan w porównaniu do gazu ziemnego. Gaz świetlny lub ziemny znajdujący się w przewodach sieci gazowej oraz instalacji w obiekcie jest lżejszy od powietrza, wskutek czego przy uszkodzeniu rur lub po otwarciu butli unosi się do góry. Gaz propan-butan dostarczany i

przechowywany w stalowych butlach lub zbiornikach jest prawie dwukrotnie cięższy od powietrza i dlatego uwolniony spływa ku dołowi, wypełniając piwnice, kanały i wszelkie zagłębienia, wypierając z nich powietrze. Wietrzenie pomieszczeń i zagłębień wypełnionych gazem propan-butan jest zatem trudniejsze. Oprócz tego należy pamiętać, że sposób wentylowania takich pomieszczeń powinien być niejako "odwrócony" (wywiew - dołem, nawiew - górą).

Osoby przechowujące gazy palne muszą pamiętać, że:

- butle z gazami wybuchowymi mogą być składowane jedynie w pomieszczeniach odpowiadających wymaganiom stawianym obiektom zagrożonym wybuchem;
- butli z gazem propan-butan nie wolno stosować ani przechowywać w pomieszczeniach poniżej poziomu terenu;
- w mieszkaniu lub lokalu użytkowym nie można stosować więcej niż 2 butle o zawartości gazu propan-butan do 11 kg każda;
- butle i zbiorniki z gazem propan-butan powinny być chronione przed nadmierną temperaturą (temperatura

wokół butli nie powinna przekraczać 35°C, a butla musi stać dalej niż 1,5m od grzejników, pieców i t.p. nagrzewających się urządzeń lub ich elementów) oraz przepelnieniem, dlatego też należy unikać zaopatrywania się w gaz napełniany poza profesjonalnymi rozlewniami gazu, w których stopień napełnienia jest stale kontrolowany;

- butle i zbiorniki z gazami przechowywanymi pod ciśnieniem powinny być w dobrym stanie technicznym (sprawne zawory, nie zniszczone uszczelki) oraz posiadać aktualną legalizację Urzędu Dozoru Technicznego;
- butle z gazami pod ciśnieniem należy chronić przed uderzeniami i upadkiem, a zbiorniki umocować w sposób uniemożliwiający ich przemieszczanie na podporach oraz chronić przed dostępem dzieci;

Ponadto należy zachować ostrożność w obiektach i przestrzeniach, gdzie wskutek procesów biologicznych mogą powstawać gazy palne i trujące jak siarkowodor czy metan (silosy, kolektory kanalizacyjne, szamba i t.p.).

Opracowano

w Wydziale Kontrolno-Rozpoznawczym
KW PSP w Białej Podlaskiej

ZMIANY W PRAWIE O RUCHU DROGOWYM

(*ciąg dalszy*)

HOLOWANIE

1. Wykreślony został zakaz holowania pojazdu sprawnego, a więc dozwolone jest obecnie holowanie pojazdu w którym np. zabrakło paliwa
  2. Na autostradzie holować mogą jedynie pojazdy przeznaczone go holowania - tylko do najbliższego wyjazdu lub miejsca obsługi podróżnych.
  3. Zamiast oznaczenia trójkątem odbłaskowym pojazd holowany może wysłać żółte sygnały błyskowe widoczne dla innych uczestników ruchu.
- Pozostałe przepisy dotyczące holowania nie uległy zmianie.

UWAGA kategorycznie zabronione jest sygnalizowanie holowania poprzez włączenie świateł awaryjnych. Światła awaryjne służą jedynie do sygnalizowania awarii (niebezpieczeństwa) TYLKO W CZASIE POSTOJU

JAZDA W KOLUMNIE (zmiany i uzupełnienia)

1. Liczba pojazdów zaprzęgowych jadących w zorganizowanej kolumnie nie może przekraczać 5 (odległość między kolumnami tych pojazdów nie może być mniejsza niż 200 m)
2. Odległość między rowerami jadącymi w kolumnie nie może przekroczyć 5 m.

ROWERZYŚCI

1. Dziecko do lat 10 jadące rowerem pod opieką osoby dorosłej po jezdni uważane jest za pieszego a nie rowerzystę.

2. W razie braku drogi (ścieżki) dla rowerów i niemożności korzystania z jezdni (duży ruch pojazdów, śnieg, kałuże, ślisko) rowerzysta może jechać chodnikiem ale tylko wówczas, gdy na jezdni tej dozwolona prędkość jazdy wynosi więcej niż 60 km/h.

UWAGA: Korzystający z chodnika jest obowiązany zachować szczególną ostrożność oraz ustępować pierwszeństwa pieszemu.

PIESI

Dziecko w wieku do 15 lat, poruszające się po drodze po zmierzchu poza obszarem zabudowanym, jest obowiązane używać elementów odbłaskowych w sposób widoczny dla innych użytkowników dróg.

WSIADANIE, WYSIADANIE Z POJAZDÓW

Zabrania się otwierania drzwi pojazdu, pozostawiania otwartych drzwi lub wysiadania bez upewnienia się, że nie spowoduje się zagrożenia bezpieczeństwa ruchu lub jego utrudnienia.

TELEFON KOMÓRKOWY

Kierującemu pojazdem (każdym) zabrania się korzystania podczas jazdy z telefonu komórkowego, chyba że korzysta z urządzenia głośno mówiącego (bez potrzeby przykładania słuchawki do ucha).

UWAGA Nie zabroniono korzystania w czasie jazdy z radia CB.

Ciąg dalszy nastąpi.

Wydział Ruchu Drogowego
KWP w Białej Podlaskiej

Wielkanoc, obrzędy, obyczaje i potrawy.

Wielkanoc jest najważniejszym świętem religijnym dla Kościoła Katolickiego. Zarówno w przeszłości jak i dzisiaj, okres wielkanocny sprzyja kultywowaniu wielu obyczajów i obrzędów w także związanych z przygotowaniem pokarmów.

W Wielką Sobotę odbywa się święcenie pokarmów, ognia i wody. Święconą wodę zabiera się do domu w specjalnie przygotowanym naczyniu, w ciągu roku wykorzystuje się ją do celów związanych z wyznawaną wiarą. W dniu Wielkiej Soboty święci się też jaja, chleb, wędziny, baranka z cukru lub ciasta oraz sól i pieprz - odpowiedniki biblijnych gorzkich ziół.

Szczególnie ważnym składnikiem święconki jest jajo ugotowane na twardo i jaja - pisanki, kraszanki. Według wierzeń ludowych jajo jest symbolem życia, symbolem siły istnienia i odradzania się życia w przyrodzie. Według tradycji ludowej poświęcone pokarmy były przedmiotem wielu praktyk obrzędowych. Gospodyni wracająca z kościoła obchodziła ze "święconym" dom i to trzykrotnie, by w ten sposób zapewnić dostatek rodzinie i uchronić od złego.

Okres wielkanocny jest obecnie zdecydowanie uboższy w sferze obyczajowości związanej z żywnością ale nadal w okresie przedświątecznym gospodyni spędza dużo czasu w kuchni, przygotowując potrawy wielkanocne. Wielkanoc świętuje się przy pięknie nakrytym i wyjątkowo obficie zastawionym stole. Do kanonu świątecznych specjałów należą rozliczne przekąski z jaj a także szynka, białe i wędzone kielbasy, chrzan, wykwintne sosy do przekąsek, pieczone mięso, drób, żur a także wypieki - baby, mazurki, serniki i tory.

Poniżej wybrano przepisy na potrawy wielkanocne:

Jaja w sosie wiosennym

5 jaj, 2 surowe żółtka, 2 łyżeczki musztardy, 3 łyżki gęstej śmietany, 2 łyżki jogurtu naturalnego, nieduży świeży ogórek, rzodkiewka, szczypiorek, cukier, sól.

Jaja ugotować na twardo, obrać, przekroić na połówki i ułożyć na półmisku. Surowe żółtka rozetrzeć z musztardą i łyżką śmietany a następnie rozprowadzić resztę śmietany i doprawić. Ogórek pokroić w drobną kostkę, rzodkiewkę w cienkie plasterki, szczypiorek posiekać. Wszystkie składniki sosu wymieszać, posolić do smaku, połączyć jaja.

Jaja z łososiem w galarecie

4 jaja ugotowane na twardo, 2 łyżki majonezu, 8 plasterków wędzonego łososia, szklanka wywaru z warzyw, 2 łyżeczki żelatyny, cytryna, kapary, natka pietruszki, pomidory.

Jaja obrać, przekroić wzdłuż na połówki. Na połówki jaj nałożyć po pół łyżeczki majonezu. Każdą owinąć plasterem łososia, ułożyć na półmisku, przybrać kaparami, pomidorami pokrojonymi w cząstki i plasterkami cytryny. Wywar z warzyw doprawić do smaku, wlać do rondelka i zagotować. Dodać żelatynę. Następnie ostudzić. Gdy galareta zacznie gęstnieć połączyć ją jaja. Podawać z sosem chrzanowym.

Szynka wielkanocna w cieście

1,5 - 2 kg szynki wędzonej surowej, 2 marchewki, pietruszka, kawałek selera, 2 cebule, ziarna pieprzu, ziela angielskiego, listek laurowy.

Ciasto: 1 kg mąki, 50 dkg smalcu, sól, pieprz, trochę wody. Szynkę moczyć kilka godzin w zimnej wodzie po czym przelożyć do garnka, dodać warzywa, przyprawy i wlać tyle wrzącej wody aby mięso było przykryte. Gotować na bardzo małym ogniu około 1,5 godziny. Ugotowaną szynkę ostudzić w wywarze, po czym dokładnie osączyć i osuszyć. Z podanych składników zagnieść gęste, niezbyt twarde ciasto. Uformować kulę i włożyć na godzinę do lodówki. Następnie ciasto rozwałkować, starannie oblepić nim szynkę i ułożyć na blasze. Nakłuć ciasto w kilku miejscach widelcem i wstawić do nagrzanego piekarnika. Piec około 1 godziny. Podawać na zimno z sosem tatarskim lub chrzanowym. Tak przygotowaną szynkę podawać też można na gorąco.

Chrzan kawalerski

Stoik chrzanu, 2 jabłka, mały stoik majonezu, 2 łyżki jogurtu naturalnego, cukier.

Obrane jabłka zetrzeć na tarce, wymieszać z chrzanem, majonezem i jogurtem. Doprawić do smaku cukrem.

Mazurek orzechowy

Ciasto: 12 dkg mąki, 25 dkg orzechów, 25 dkg cukru, 12 dkg masła, 3 żółtka, łyżeczka proszku do pieczenia, aromat.

Do dekoracji: 3 białka, 9 dkg cukru, 15 dkg orzechów.

Utrzeć masło z cukrem i żółtkami na puszystą masę. Orzechy zemiać, mieszać z mąką i proszkiem do pieczenia, wsypać do masy i wymieszać. Dno blachy przykryć andrutem, rozsmarować na nim ciasto orzechowe. Z białek ubić sztywną pianę i wciąż ubijając wsypać cukier. Wyłożyć pianę równą warstwą na ciasto, udekorować połówkami orzechów. Piec około 30 minut w średnio nagrzanym piekarniku.

Babka - piaskowiec

20 dkg mąki pszennej, 5 dkg mąki ziemniaczanej, 20 dkg cukru, 12,5 dkg masła, 4 jaja, 4 łyżki mleka, pół paczki

proszku do pieczenia, skórka z cytryny lub olejek cytrynowy, cukier puder do posypania.

Masło utrzeć, dodawać kolejno jaja, cukier, mąkę zmieszana z proszkiem do pieczenia i mleko. Wszystko utrzeć na pulchną masę. Pod koniec dodać olejek cytrynowy. Włożyć ciasto do formy wysmarowanej masłem i piec około 30 - 40 minut w średnio nagrzanym piekarniku.

Babka czekoladowa

0,5 kg mąki, 35 dkg cukru, 25 dkg masła, 4 jaja, 1 szklanka śmietany, 3 łyżki kakao, 1 opakowanie proszku do pieczenia,

1 opakowanie cukru waniliowego, cukier puder do posypania.

Masło utrzeć, dodać cukier, żółtka, cukier waniliowy, mąkę wymieszana z proszkiem do pieczenia, śmietanę i pianę z białek. Rozdzielić ciasto na połowy. Jedną część zmieszać z kakaem. Wyłożyć ciasto bez kakao do natłuszczonej formy a następnie ciasto z dodatkiem kakao. Piec około 40 minut. Po upieczeniu posypać cukrem pudrem.

Oprac.: E. Oczkowska i E. Szolucha
specjalistki terenowe d/s wgd.

Powstało Stowarzyszenie Agroturystyczne

Ośrodek Doradztwa Rolniczego od kilku lat wspiera wszelkie inicjatywy zmierzające do powstawania grup rolników. Celem takich grup marketingowych jest sprzedaż wspólna produktów z gospodarstw rolnych. Poszczególne grupy wiążą się z marketingiem jakiegoś określonego produktu, bądź kilku podobnych produktów. Takim produktem jest też produkt turystyczny, czyli wszelkie usługi związane z przyjmowaniem turystów w gospodarstwach rolniczych. Pamiętać należy, że konkurencja na rynku turystycznym jest duża i tu należy ciągle dążyć do zwiększenia jakości tego produktu. W związku z tym rozwijające się od kilku lat gospodarstwa agroturystyczne także doszły do wniosku, że połączenie wspólnych działań w kierunku rozwoju turystyki na obszarach wiejskich i podwyższenia standardu oferowanych usług będą miały większe szanse powodzenia. Z tą myślą w miesiącu styczniu powstało na terenie naszego województwa Stowarzyszenie Agroturystyczne. Na zebraniu założycielskim w dniu 20 stycznia członkowie przyjęli Statut i wybrali 3 - osobowy Komitet Założycielski. W chwili obecnej Stowarzyszenie to zostało zarejestrowane w Sądzie Wojewódzkim w Lublinie pod nazwą Podlaskie Stowarzyszenie Agroturystyczne. Siedzibą Stowarzyszenia jest Gminny Ośrodek Kultury w Janowie Podlaskim. Na zebraniu założycielskim obecnych było 20 osób i te osoby są członkami zyczajnymi Stowarzyszenia. Członkowie pochodzą z terenu 2 gmin: Janów Podlaski i Sarnaki i są to głównie rolnicy, którzy w ramach dodatkowego źródła dochodu zajmują się lub zamierzają zająć się działalnością agroturystyczną. Część tych osób prowadzi działalność agroturystyczną od kilku lat i ma już spore doświadczenie w organizowaniu usług turystom. Takie doświadczenie będzie bardzo pomocne w działalności grupy. Stowarzyszenie powstało nie tylko po to by wprowadzić na rynek ofertę agroturystyczną z Podlasia ale też po to by zapewnić doradztwo, szkolenia

i wymianę doświadczeń między poszczególnymi członkami.

Cele jakie Stowarzyszenie przyjęło do realizacji i zostały zapisane w Statucie to:

- wspieranie rozwoju turystyki wiejskiej w regionie,
- reprezentowanie zbiorowych interesów członków i ochrona ich interesów,
- gromadzenie i udostępnianie informacji turystycznej,
- podnoszenie poziomu zawodowego i kulturalnego społeczności wiejskiej,
- promocja i reklama wyrobów rękodzieła ludowego,
- propagowanie metod produkcji ekologicznej żywności,
- podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska, promocji naturalnych walorów przyrodniczo - krajo-
brazowych,
- realizowanie wszelkich innych działań dozwolonych prawem i realizowanie wniosków i postulatów członków Stowarzyszenia.

Liczymy, że Stowarzyszenie jako zorganizowana grupa będzie miała większe szanse rozwoju, powodzenia i pozyskiwania funduszy niż poszczególne gospodarstwa działające w pojedynkę. My także jako Ośrodek Doradztwa Rolniczego będziemy wspierać działania tej grupy. W miarę możliwości finansowych będziemy organizować szkolenia, doradztwo indywidualne a także promocję gospodarstw agroturystycznych.

Wiele jednak zależy od członków Stowarzyszenia, od ich aktywności, zaangażowania, odpowiedzialności i od wyboru odpowiednich osób do Zarządu Stowarzyszenia. To dobrze, że członkowie zamieszkują na terenie dwóch sąsiednich gmin, ułatwi to im częste kontakty i możliwości porozumiewania się. Nie znaczy to jednak, że Stowarzyszenie nie będzie przyjmować na członków osób zamieszkujących w innych miejscowościach województwa.

Oprac.: B. Warda - Gł. Specj. d/s WGD.

MULTIVIT - wieloskładnikowy nawóz płynny do upraw pod osłonami

Marzeniem każdego ogrodnika jest ograniczenie do niezbędnego minimum, zabiegów uprawowych koniecznych do utrzymania uprawy w należytej kondycji. Mimo, że wysoki plon i dobra jakość produktu jest ściśle uzależniona od wkładu pracy i dobrej znajomości wymagań roślin oraz szybkiej reakcji na uwidaczniające się objawy zaburzeń fizjologicznych - dobrze zaplanowane i prawidłowo przeprowadzone nawożenie jest jeszcze rzadko spotykane (za wyjątkiem wielohektarowych gospodarstw gdzie niejednokrotnie, zmiany w programie nawożenia oscylują w granicach ułamków procentów składników).

Układając program nawożenia pod kątem uprawianej przez siebie rośliny należy przede wszystkim poznać jej wymagania w określonych fazach wzrostu, oraz reakcję na warunki stresowe.

Drugim aspektem dobrze „zorganizowanego” nawożenia jest znajomość właściwości podłoża (struktura, zawartość substancji organicznej) oraz wyposażenie techniczne zwłaszcza w zakresie systemów nawadniających.

Wieloletnie badania dowiodły, że fertygacja, a więc dawanie roślinie nawozów w formie płynnej jest najbardziej efektywnym sposobem zaopatrywania rośliny w składniki pokarmowe. W tym celu można stosować jednoskładnikowe sypkie nawozy rozpuszczalne, których zaletą jest niska cena ale najczęściej następczą wiele trudności przy sporządzaniu pożywek (konieczność mieszania w odpowiedniej kolejności, zakwaszanie wody, zbieranie osadów itp.). Podstawowej wiedzy wymaga również stosowanie wieloskładnikowych mieszanek nawozowych. Ich zaletą jest bardzo dobra rozpuszczalność, wiele opcji możliwych do zastosowania w zależności od potrzeb, ale wymagają sporządzania stężonych roztworów i niezawodnie działającego systemu dozowania (wyeliminowanie dysproporcji w dozowaniu nawozu wieloskładnikowego i saletry wapniowej) lub ogromnych pojemników z roztworem roboczym, które eliminują niebezpieczeństwo wytrącania się osadów fosforanu wapnia.

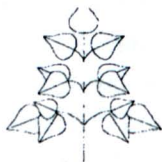
Produkcja ogrodnicza, zwłaszcza prowadzona w szklarniach i tunelach foliowych, ze względu na coraz nowsze systemy nawadniania i dokarmiania oraz technologie uprawy, wymaga nawozów najwyższej jakości, nie dających żadnych osadów i wytrąceń przy mieszaniu z wodą i gwarantujących podany przez producenta skład. Spowodowane jest to wysoką ceną urządzeń dozujących, nawadniających i kontrolujących, które przy złej jakości nawozach mogą być narażone na częste awarie, a nawet trwale uszkodzenia.

Wychodząc naprzeciw potrzebom ogrodnictwa, PPHU EKOPLON S.A. wprowadził na rynek serię nawozów ogrodniczych o firmowej nazwie MULTIVIT. Są to wysokoskoncentrowane wieloskładnikowe nawozy płynne, przeznaczone do dokarmiania roślin ogrodniczych i szklarniowych oraz do zasilania roślin doniczkowych. W chwili obecnej produkowane są: MULTIVIT Uniwersalny, MULTIVIT Plus, MULTIVIT Kwiatowy, Saletra wapniowa i magnezowa, fosforan monopotasowy. Ponadto polecamy MULTIVIT do zasilania surfinii i pelargonii w uprawach balkonowych i rabatowych, a także MULTIVIT dla iglaków.

dolistne nawozy makro- i mikroelementowe o naturalnych właściwościach ochronnych grzybo- i owadobójczych o nazwie **EKOLIST®** i **MIKROSOL®**, nawozy donasienne **WIGOR** i **DBB SUPRA**, płynne saletry: wapniową i magnezową oraz nawozy ogrodnicze i kwiatowe typu **MULTIVIT®**

Polecamy również szeroki asortyment **EKOMIX®**-ów dla wszystkich gatunków zwierząt, a także Superkoncentraty, Koncentraty i pasze pełnoporcjowe.

Wszelkie informacje o produktach firmy dostępne są w biurze
PPHU EKOPLON SA

25-501 Kielce, ul. Sienkiewicza 76.

tel./fax (041) 366-06-42, 366-07-38

oraz w sieci dystrybucyjnej na terenie całego kraju.

Dystrybucja na terenie województaw:

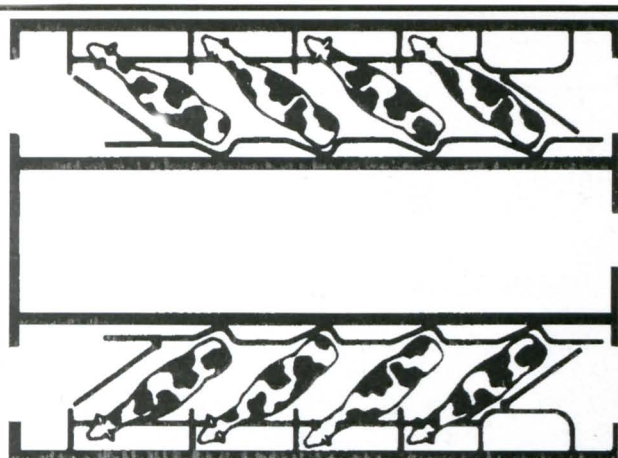
ROLWET PHU, ul. Ogrodowa 3, 18-322 NUR, tel.(0-86) 77-40-88

EUROPA -

**Nowoczesna hala udojowa
typu „Rybia Ość”.**

**Wytrzymała konstrukcja oraz niezawodna
jakość techniki udojowej i komputerowego
systemu żywienia.**

Niezawodny - Kompetentny - Zawsze w pobliżu
Autoryzowany Dealer Westfalia

**EUROPA spełni
wszystkie wymagania
człowieka i zwierząt.**

GOSPODARZ Sp. z o.o.

ul. Sienkiewicza 27/3
08-110 Siedlce
tel./fax 0-25/24110, 24183

WESTFALIA

NAM ZALEŻY NA TWOIM MLEKU

AIDA

AIDA SP. z o.o.

Tel./Fax (0 83) 343 77 57 344 33 95 342 02 60
21-500 Biała Podlaska ul Gwardii Ludowej 17b

Oferuje

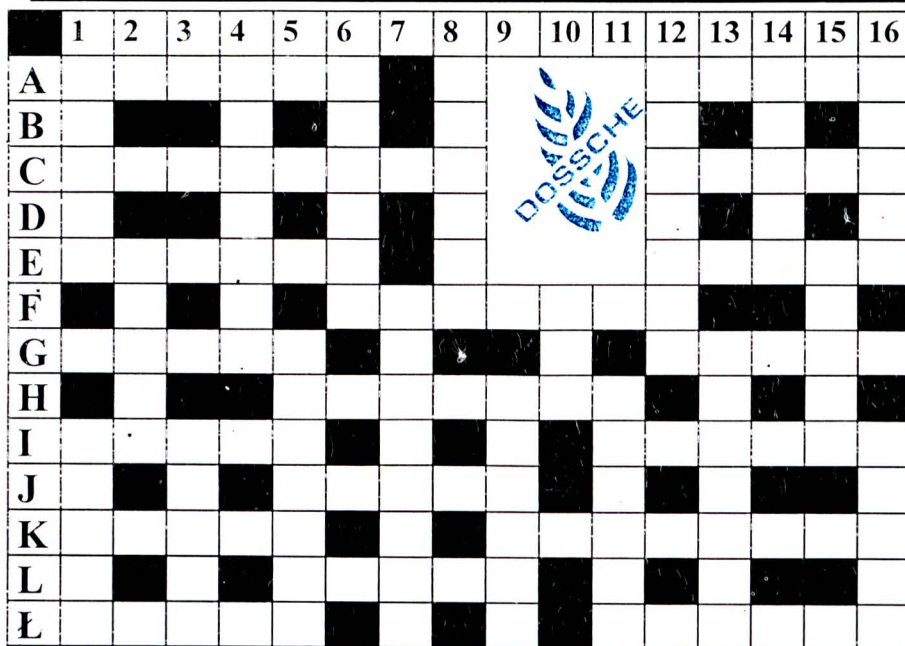
Pasze i koncentraty firmy "Cargill"
Nawozy wapniowo - magnezowe
Automaty paszowe , opryskiwacze
Preparaty mlekozastępcze i dodatki witamin.
Środki higieny "Eutra"
Nawóz doglebowy RSM 32%
Możliwość zakupu na raty

możliwość zamówień
telefonicznych

Magazyn ul. Gwardii Ludowej 17b- kierunek Sielczyk dojazd linią nr 9

Krzyżówka 4/98

Wśród uczestników, którzy nadesłały prawidłowe rozwiązanie krzyżówki nr 4/98 do dnia 15.05.1998 r. rozlosujemy worek paszy ufundowanej przez firmę DOSSCHE.

Podajemy wykaz oferowanych pasz:

- DLA TRZODY

Prestarter - 25 kg - dla prosiąt

Starter - 50 kg - dla warchlaków w wadze 15-35 kg

Grower - 50 kg - dla warchlaków o wadze 35-70 kg

Finisz - 50 kg - dla tuczników o wadze pow. 70 kg

- DLA DROBIU

Mieszanka dla kurcząt - 25 kg, 0-6 tygodni

Mieszanka ekstra dla niosek - 50 kg

- DLA BYDŁA

Granulat dla cieląt - 25 kg

Granulat dla bydła mlecznego Extra - 50 kg

Prosimy przesłać rozwiązanie na karcie pocztowej na adres redakcji wraz z wyborem proponowanej paszy. Rozwiązania bez wyboru rodzaju paszy nie będą uwzględniane

Za rozwiązanie krzyżówki nr 2/98 „Kto kocha ten szłocha” nagrodę w formie 1 worka paszy: Finisz dla tuczników wylosował Pan Andrzej Olszewski zamieszkały Gęś 216, 21-205 Jabłoń

Sponsorem krzyżówki jest:

DOSSCHE POLAND PASZE KONCENTRATY PREMIKSY

Przedstawiciel PIOTR LIMOWSKI tel. 0-90-227-523

POZIOMO: A-1) Dawne naczynie drewniane. A-12) Owocowy krzew z rodziny różowatych.

C-1) Konieczność, mus C-12) Jaskrowata bylina. E-1) Długi pies. E-12) Za mała dla księdza.

F-6) Rodzaj zapinki. G-1) Zdrowy napój. G-12) Pseudonim gwarowo. H-5) Po maturze a jeszcze się uczy. I-1) Antonim mety. I-11) Imię męskie. J-5) Kichnięcie. K-1) Tenisa lub piłka nożna. K-9) Robi klepsy. L-5) Imię męskie. L-1) Koń z kopalni. L-11) Car Groźny jako mały chłopak.

PIONOWO: 1-A) Mleko lub oranżada. 1-I) Gryzoń z rodziny wiewiórek. 2-E) Filmowy podrywacz.

3-I) Dodatek prasowy. 4-A) Gatunek kaczki. 5-G) Resztki, pozostałość. 6-A) Mieszkańka stolicy Grecji.

7-F) Drobnostka rzecz małej wagi. 8-A) Lubi kwaśne jabłka. 9-H) Fryderyka - śpiewaczka.

10-F) Ma swego idola. 11-H) Miejscowość nie tylko dla obłąkanych. 12-A) Brak mu obycia.

13-G) Rzecz oklepana. 14-A) Biedak nędzarz. 15-E) Wiejski kujon. 16-A) Spina mury. 16-I) Zmysł w palcach.

Hasło:

A-5	G-7	E-16	K-13	K-1	D-8	I-11	F-15	F-2	B-1	L-5	C-4	D-1	B-6	L-16	C-15	H-9	L-3	L-7	A-14	A-13	

Opracował: Jerzy Męcza

ADRES REDAKCJI:

Grabanów 21-500 Biała Podlaska
Telefon Biała Podl. 343 37 92, 343 38 66, 341 12 47,
Dyrektor 341 12 55, fax 343 81 98
telex 683330

Adresy i telefony Rejonowych Ośrodków
Biała Podlaska ul. Żeromskiego 3 tel. 343 32 34
Radzyń Podl. ul. Dąbrowskiego 9 tel. 352 84 06
Parczew ul. Piwonia 50 tel. 354 24 74
Łosice ul. Piłsudskiego 6 tel. 357 26 65
Wisznice ul. Warszawska 13 tel. 378 22 49

WYDAWCA: OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO

ZESPÓŁ REDAKCYJNY: K. Kuresza, B. Filatiuk, B. Michalczyk, Cz. Mirczewska, A. Matuszewski, A. Strąćicka, A. Radzikowska, B. Warda, E. Kacprzak, A. Żurkowska, specjaliści terenowi doradztwa rolniczego i specjalistki WGD.

SKŁAD KOMPUTEROWY: M. Zając, A. Mazur.

DRUK: I. Wagner-Poligrafia ODR Nr Zamówienia /98 nakład 3 500 szt.